

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Kiadóhivatal: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.
Felolvasó szerkesztő: Buday Barna.
Társasági szerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Telefon: József 51-65.

Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-út 25. szám
Telefon: József 99-31, József 99-82.

Előfizetési ár, illetve OMGE tagoknak pótdíj 1920. első negyedévére 50 K.

TARTALOM:

A paszulyzsizsik. (A növénytermelési szakosztály gyűlése.)
A faluért.
Birtokmaximum.
Pénzdevalváció.
Állatár maximálás.
Szabad a cukorrépa-termelés.
A közgazdasági egyetem kérdéséhez. (Hutyra Ferenc dr.)
Dohánytermelésünk válsága. (Székács Elemér.)
Állattenyésztésünk fejlesztése. (Lakay Pál báró.)
Az éke nélküli talajművelés. (Gyárfás József.)
Védekezés a sertéspestis ellen Amerikában.
(—)
Új rendeletek.
A nemzetgyűlési gazdapárt.
Változás a német lótenyésztés vezetésében.
Vegyes közlemények.
Tőzsde. Kereskedelem.

A haszonberek emelését szabályozó kormányrendeletet a „Köztelek” mai számában teljes egészében közöljük.

Előfizetési felhívás.

Kérjük az OMGE tagjait és a „Köztelek” előfizetőit, hogy az előfizetési pótdíjat, illetve előfizetési díjat mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Mindazoknak, kiknek előfizetése múlt év végével lejárt és az előfizetést nem újították meg, e hó végével megszűntetjük lapunk küldését. Ujbóli előfizetésnél az elmaradt számokat nem pótolhatjuk, mert a papírhiány miatt csak korlátozott számú feles példányokat nyomtatunk.

Előfizetéseket csakis a naptári negyedévek szerint fogadunk el.

„Köztelek” kiadóhivatala.

A földművelési és növénytermelési szakosztály gyűlése.

(1920. február 4.)

Miklós Ödön egyesületi alelnök elnöklése alatt jelen voltak Székács Elemér alelnök, Bakay Dezső, Bakó Gábor, Czobor László, Csóor Lajos, Dégen Árpád dr., Erdélyi Imre, Elek Ernő, Gregersen Nils dr., Hoffer Sándor, Kadocsa Gyula, Károly Rezső dr., Meskó Pál, Schüller Zsigmond, Thaisz Lajos, Tóth Elemér és Weltmann Adolf szakosztályi, illetve egyesületi tagok, az egyesület tisztviselőikara részéről Szilassy Zoltán igazgató, Buday Barna főtitkár, Krolopp Hugó ipari és keresk. szakoszt. titkár, Fabricius Endre szöv. titkár, Konkoly Thege Sándor dr. társasági titkár, Mike János irodavezető és Murányi Nándor pénztáros, továbbá Jablonowski József a m. kir. állami rovarügyi intézet igazgatója, mint előadó.

Miklós Ödön a gyűlést megnyitva, üdvözlöi a megjelenteket és bejelenti, hogy mielőtt a szakosztály a gyűlés tulajdonképpeni tárgyára rátérne, az egyesület alapszabályainak 51. §-a értelmében a szakosztálynak ezidei első gyűlésén újja kell alakulnia. Az alapszabályok ez intézkedése értelmében javasolja, hogy a szakosztály elnöke újból Desevffy Aurél gróf választassék meg, mint aki 25 év óta a legnagyobb úgyszeretettel karolja fel a növénytermelés ügyét és önzetlen odaadással töltötte be eddig is ezt a tisztséget. (Eljenzés). Társelnökkül megválasztani javasolja Desevffy Emil gróf és Kerpely Kálmán eddigi társelnököket. (Helyesítés.)

Elnök — miután észrevétel a javaslat ellen nem tétetett — határozatilag kimondja, hogy a földművelési és növénytermelési szakosztály elnöke Desevffy Aurél gróf, társelnökké Desevffy Emil gróf és Kerpely Kálmán egyhangulag megválasztottak. (Eljenzés.) A megjelenésben akadályozott szakosztályi elnököket kimentve, a gyűlés tárgyalásait tovább vezeti és felkéri Jablonowski József előadót a paszulyzsizsikről és az ellene való védekezésről szóló előadásának megtartására.

Jablonowski József előadása bevezetéseként a paszulyzsizsik kérdés Magyarországra vonatkozó történeti részével foglalkozott. Ez a kártevő már 1885-ben egy ízben jelentkezett, midőn az akkori földm. kormány kenyérpótlónak Braziliá-

ból hozatta a fekete aprószemű u. n. szerecsen babot. A zsizsiket ezzel a babbal hozták be, de sikerült elterjedését idejében megakadályozni. Ujabbán a Dunántul észlelték ezt a kártevőt, amelyet a kommunizmus alatt hurcoltak be Horvátországból, oda pedig a tenger mellékéről került. A rovar kártétele sokkal veszedelmesebb, mint akár a borsó-, vagy a lencsezsizsike, nemesak, mert szívósabb, hanem, mert a paszulyt (babot) teljesen megöri, úgy, hogy annak úgyszólván csak a héja marad meg. A kártételt szemléletileg is bemutatta, valamint a rovar fejlődése minden szakában. Az ellene való védekezés legcélszerűbb módja a paszulyt egy nagy üstbe önteni, amelynek belső fala ponyvával, zsákkal lesz kibélelve, hogy a paszuly az üst falával közvetlenül ne érintkezhesék; az így előkészített üstbe elhelyezett paszulyt elborítjuk vízzel és az üst alá gyújtunk. A paszulyt mindaddig hagyjuk a forrasnak induló vízben, míg az első bugyborékok jelentkeznek, amikor az üstöt a tüzről azonnal le kell venni. Ily módon a rovar elpusztul, a paszuly csiraképessége azonban nem szenved.

(Az előadást részletesen a Köztelek egyik közelebbi számában fogjuk ismertetni, azonkívül külön füzet alakjában is meg fog jelenni.)

Elnök a kérdést úgy tudományos, mint gyakorlati szempontból teljesen megvilágító előadásáért az előadónak meleg köszönetet mond és kéri a tagok hozzászólását.

Thaisz Lajos hozzászólásában a kérdés történeti részével foglalkozik, mivel a braziliai babot Czako Kálmánnal együtt annakidején ő is vizsgálta a vetőmagvizsgáló állomáson.

Meskó Pál rámutat, hogy erre az új növényi kártevőre a kiskörmök figyelmeztet is fel kell hívni és kioktatni az ellene való védekezésre. Ezért javasolja, hogy a földm. minisztérium kéressék fel népies füzet kiadására, aminek terjesztésére és támogatására a Hangya is szívesen vállalkozik.

Miklós Ödön elnök az elhangzottak alapján azt javasolja, hogy a szakosztály határozatában foglalja intézzen az OMGE sürgős felterjesztést a földm. miniszterhez, amelyben kérje a külföldi bab vetőmagul való forgalombahozatalának tiltását, továbbá, hogy bizza meg a földm. miniszter az állami rovarügyi intézet igazgatóját a paszulyzsizsiket és az ellene való véde-

Azonnali megrendelés esetén tavaszi szántásokhoz szállít a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám
Kétgéprendszerű gőzekegarnitúrát, kétgéprendszerű motorekegarnitúrát,
„ALFA” nagyteljesítményű MOTOREKÉT, „PFANNHAUSER”-féle SZABADALMAZOTT
rendszerben, elsőrangú kivitelben. 2061

Mai számunk 18 oldal.

Egyes szám ára 4 K.

kezést népiesen tárgyaló füzet megírásával és gondoskodjék ennek a legszélesebb rétegekben való elterjesztéséről. (Helyeslés.)

Elnök, miután a javaslatához hozzászólni senki sem kíván, azt határozattá emeli és az ülést berekeszti.

A faluért.

Az újraépítés munkájában nevezetes feladatkör szolgálatára vállalkozik az a mozgalom, amely *Rubinek Gyula* kezdesére az OMGE kebelében már 1912-ben megindult és most új lendületet vett. Ez a mozgalom röviden a falvak fejlesztésére irányul. Célja: megadni a falvaknak mind-ama berendezéseket, amelyek egészségügyi, művelődési és társadalmi viszonyait javítják, kiemelik a falvakat mai elmaradottságukból és jobban bekapcsolják a nemzeti kultúra közösségébe.

Rubinek Gyula földművelésügyi miniszter, mint még OMGE igazgató, a faluról írott kitűnő tanulmánya konkluziójaként már 1912-ben javaslatot tett az OMGE szociális bizottságában egy olyan országos intézmény létrehozására érdekében, amely a falusi otthon védelmével, a falusi élet gazdasági és kulturális szükségleteinek kielégítésével, egyszerűen: a falu kérdéseinek gondozásával lett volna hivatva foglalkozni. Erre a célra tömöríteni kívánta mindazokat a társadalmi, kulturális, gazdasági és szövetkezeti intézményeket, amelyek a falu kérdésével hivatászerűen foglalkoznak. Hogy mi adott ennek a tervnek aktualitást, azt a falusi élet figyelői jól tudják.

A kultúra fellendülése mindenütt magával hozta azt a jelenséget, hogy a városok elszaladtak a falutól; a városok fejlődésével szemben a falu megmaradt a régi elmaradottságában. A városokba összpontosultak a magasabb rendű emberi élet feltételei, úgy, hogy mindazok, akik szórakozási, élvezeti, művelődési alkalmakat kerestek, a városokra voltak utalva. Nemcsak nálunk, hanem Nyugat-Európa többi államában is bizonyos emberáramlás indult meg, amely a falvakat kiürítéssel, elnéptelenedéssel fenyegette. Nálunk ez a jelenség annál komolyabb volt, mert be kell vallanunk, hogy a mi kormányzati politikánk tülön-tul a városok mára hajtotta a vizet.

Ha vizsgáljuk, hogy a falvak gazdasági, művelődési igényeinek kielégítése, egészségügyi berendezése stb. tekintetében mi történt a múltban, megállapíthatjuk, hogy kevés gondossággal és még kevesebb áldozatkészséggel fordultunk a falvak felé. Ennek az volt a következménye, hogy a falvak életberendezése a megnövekedett igények kielégítésére mindinkább alkalmatlannabbá vált. Azt az értékes emberanyagot, amely a falvakban él, sem egészségében, sem erkölcsében, sem művelődésében nem tudtuk kellőképpen kiszolgálni és megoltalmazni.

Ha belépünk egy tipikus magyar faluba, mind-

járt igen kedvezőtlen kép tárul szemünk elé. A ház, ól, kut, trágyadomb egymásra építve, az egészségügyi szempontok tökéletes figyelmen kívül hagyásával. Benn a lakásban sötét szoba, apró pislogó mécses, az ablakközök télviz idején homokkal töltve, mely a hideggel együtt a friss levegőt is kizárja. Benn a szobákban a képtől az utolsó butodarabig mindenütt a sokszorosítóipar legszejtésebb gyártmányai. Kérdezzük meg az anyától, hogy mikor gyermekágyban feküdt és a legnagyobb emberi adót fizette, volt-e mellette orvos, vagy okleveles bába, aki törődött volna vele. Mikor munkába járt, volt-e a faluban kisdédóvó, mely gyermekeivel foglalkozott volna. Mindezekre a kérdésekre tagadó választ kaptunk. Az anya- és gyermekvédelem, meg az egészségügyi intézkedések elmulasztásának tudható be, hogy egyes magyar falvak gyermekhalandóságát csak az amerikai pampák mulják felül. Vagy ha tovább vizsgáljuk, van a falunak járdája, világítása, ivóvíze, csatornázása, könyvtára, vannak-e művelődési intézményei, szórakozóhelyei, általában nemmel kell válni. Az egyetlen intézmény, amely a falvakban virágzott, a korecsma volt.

Nyitott kaput döngötnénk, ha e helyen bővebb megokolását akarnánk adni ama közjóléti intézmények szükségszerűségének, amelyekkel a falvaknak adósa vagyunk. Az OMGE a jelenlegi földművelésügyi miniszter javaslatát nagy lelkesedéssel elfogadta, sőt hozzáfogott a javaslat kiviteléhez is. A falvak vezetőférfiaihoz már 1913-ban kérdést intézett az OMGE aziránt, minő intézményeket tartanak legszükségesebbeknek s hogy e téren a társadalmi munkásság micsoda alkotásokat hozhatna létre. A kérdésre mintegy ötszáz válasz érkezett. Valamennyien lelkesedéssel üdvözölték a mozgalmat, panaszkodtak a falvak ázsiai elmaradottsága miatt. Nagy örömmel fogadták, hogy végre olyan mozgalom indul, amely adni is akar valamit a falvaknak. A gyakorlati szükségletek egész sorozatára mutattak rá, amelyek a falusi élet tűrhetővé tétele érdekében sürgősen kielégítendőek. A beérkezett értékes anyagot az OMGE jegyzékbe vette, sajnos, az anyag a proletárdiktatura alatt elkallódott.

A háború közbejött megakadályozta a mozgalom folytatását s csak a proletárdiktatura bukása után jutott az OMGE ismét abba a helyzetbe, hogy a mozgalom elejtett fonálát felvegye. Felterjesztést intézett tehát *Rubinek Gyula* földművelésügyi miniszterhez, rámutatván arra, hogy ha valamikor, úgy ma van szükség arra, hogy a falvak népét intenzívebb munka kifejtésére képessé tegyék, mert a politikailag is vezetőszerephez juttatott falvak részére olyan társadalmi és gazdasági feladatok megvalósítása vár, amelyeket csakis magasabb gazdasági és kulturális készültséggel lehet megoldani.

Arra kérte az OMGE a minisztert, hogy a

falumozgalom felújításához és kiviteléhez szükséges erkölcsi és anyagi támogatást adja meg. A földművelésügyi miniszter örömmel vette az OMGE ajánkozását és megbizta az egyesületet azzal, hogy az általa javaslatba hozott „Falusi Otthonvédő és Népjóléti Országos Szövetség” létesítése érdekében az előkészítő lépéseket megtegye, s az előkészítőbizottság munkálatait anyagi támogatásáról is biztosította.

A földművelésügyi miniszter megbízásának teljesítése során az egyesület első lépése az volt, hogy a „Hangyá”-t, a Gazdaszövetséget, az Országos Központi Hitelszövetkezetet, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét, a Gazdák Biztosító Szövetkezetét, a Vármegyei Tisztviselők és Körtjegyzők Országos Egyesületét és a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségét csatlakozásra hívta fel s ezeknek az intézményeknek képviselőiből megalakította a létesítendő országos szövetség szervezőbizottságát.

A szervezőbizottság megalakulása után nyomban megállapította az előkészítő munkálatokat és ezeknek végrehajtására irodát szervezett, melynek az OMGE egyelőre ingyenes helyiséget biztosított. Ez az iroda működését már január hóban megkezdte. A nyilvánosság elé eddig azért nem lépett, mert *Rubinek Gyula* intencióihoz képest, kerülni kívánta még a látogatást is annak az igyekezetnek, hogy a felkarolt eszmével kortes célokat kívánna szolgálni.

Ami most már a jövőt illeti, az irodának az a feladata, hogy a létesítendő országos szövetség munkaprogramját felépítse, szervezetét megalkossa és számára híveket toborozzon. Evégből mindenekelőtt a falvak gazdasági, kulturális és népjóléti szükségleteiről igyekszik tájékozást szerezni. Összeköttetésbe lép tehát a falusi élet vezető tényezőivel s ezektől adatszzerű értesítést szerez afelől, hogy milyen természetű szükségletek kielégítésével és milyen feladatokkal kellene számolnia a létesítendő szövetségnek.

A tervezett „Falusi Otthonvédő és Népjóléti Országos Szövetség” munkakörébe tartozna a falvak gazdasági, művelődési, egészségügyi érdekeinek gondozása és az e célból szükséges intézmények létesítése, felőlelné tehát a szövetség működése az alábbi kérdéseket:

Apróállatok tenyésztése és hizlalása, méhészet. Gyömolcstermelés, aszalás, izkésztés. Konyha- és virágkertészet. Háziiparok. Udvarjárások, birálatok. Versenyek és jutalmazások. Hitel-, fogyasztási-, tej-, állattenyésztő-, állatbiztosító-, szeszfőző-szövetkezetek. Tűz- és jégkár elleni biztosítás, élet és házassági biztosítás népszerűsítése. Gyermekgondozó napközi otthonok. Óvodák. Elcsúszott hősök sírjának és emlékének megőrzése. Ifjuság és felnőttek torna- és céllövőgyakorlati. Népkönyvtárak, népházak, gazda- és olvasóköri. Műkedvelő színelőadások. Vándormozgókép-előadások. Hangversenyek, népiünnepélyek. Orvosi és bábászolgálat rende-

MAUTHNER ÖDÖN MAGNAGYKERESKEDÉSE
BUDAPEST, ROTTENBILLER-UTCA 33.

VESZ legmagasabb áron gazdasági magvakat: • **AJÁNL** fajtisza és legmagasabb csiraképességű gazdasági-, konyhakerti- és virágmagvakat.
lóherét, lucernát, baltacimmagot, nyulszapukát stb.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

zése. Házi gyógytárak. Közkutak, vízvezetékek. Csatornázás. Közfűtők. Utcái világítás. Nappali és éjjeli őrség. Tűzország és tűzoltóság. Utcák, terek, patakok szabályozása. Járdák, gyalogjárók kiépítése. Utcák portalanítása. Egységes tervek a házépítésnél vidékek, falvak szerint. Udvarok, utcák, terek befásítása, sétányok létesítése. Konyha és háztartási oktatások stb., stb.

A „Falusi Otthonvédő és Népjóléti Országos Szövetség” működésének kifejtésével nemhogy feleslegessé akarná tenni a már létező társadalmi intézményeket, ellenkezően: ezeket erkölcsileg és anyagilag támogatni fogja feladataik sikeres szolgáltatásában, programjukat szociális tartalommal igyekszik telíteni, működésükbe tökéletes áttekintésen alapuló tervszerűséget igyekszik belevinni, céltudatos munkamegosztással, súlyosabb feladatok megoldására pedig a kapcsolataiba hozott társadalmi intézmények ható erejét egyesíti.

A Népjóléti Szövetség tehát, mint a falu programjától áthatott központi gépszervezet, hajtó erőt fog szolgáltatni a kötelekbe csatlakozó társadalmi intézményeknek, hogy azoknak munkásságát a falusi élet fejlesztése érdekében minél intenzívebbé tegye.

E helyen is felkérjük a hatóságokat, társintézményeket és a nemes ügy iránt érdeklődő magánosokat, hogy az előkészítő bizottságot munkálataiban támogatni és a bizottságnak mindama megkereséseit hazafas készséggel és legjobb tudásuk szerint elintézni sziveskedjenek, amelyek a közérdekű feladat megvalósítására szükséges felvilágosítások és adatok beszolgáltatására vonatkoznak.

Ideiktatjuk végül az előkészítő bizottság vezetőségét, mely a következőkből áll: Elnökök: *Miklós Ödön*, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület alelnöke; *Mairóth József* gróf, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szociális bizottságának elnöke. Társelnökök: *Gadi Jenő* dr., az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szociális bizottságának alelnöke; *Szonjas Lajos*, földművelésügyi államtitkár. Alelnökök: *Meskó Pál*, a „Hangya” igazgatója, *Zempléni Lászlóné*, *Németh József*, földművelésügyi miniszteri tanácsos, *Rónay Béla* az Országos Jegyző Egyesület elnöki igazgatója, *Czettler Jenő* dr., a Magyar Gazdaszövetség igazgatója, *Szesztay László*, mérnök, műegyetemi tanár, *Buday Barna*, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület főtitkára. Ügyvezető-igazgató: *Horváth Jenő*. Osztályfőnök: *Zöldy M. János*. A mozgalom iránt érdeklődőknek a Köztelek helyiségeiben működő iroda készséggel rendelkezésre áll.

Egyről-másról.

Birtokmaximum. — A devalvációról. — Állam az államban. — Szabad cukorrépatermelés és cukorrépatelhasználás.)

Birtokmaximum.

A Keresztény Nemzeti Egyesüléspárt kiemelt programjából hat pontot, mint olyanokat, amelyek megoldását a legsürgősebben kívánja végrehajtani. A legsürgősebb program egyik pontjában követeli az Egyesüléspárt a földreform keresztülvitelével kapcsolatban a birtokminimum és a birtokmaximum megállapítását is. Nem tudjuk e pillanatban, hogy pontosan miként kell értenünk a birtokminimumot illető követelést, erre vonatkozó megfigyeléseinket tehát egyelőre elteesszük. A birtokmaximum követelése azonban köztudomás szerint azt jelenti,

hogy bizonyos nagyságu, holdszámra megállapítandó földbirtoknál többje senkinek se lehessen. Nem új kívánság ez. Találkoztunk már vele Buza Barna idejében, aki a földreformról szólott törvényjavaslatában meg is valósította az 500 holdas birtokmaximumot. A birtokmaximum megállapítása akkoriban a szocialisták követelésére történt. Meglepődve látjuk, hogy most, midőn a szocialisták letűntek az uralomról, azoknak egyszer már veszedelmessé vált jel-szavát egyik keresztény nemzeti párt akarja átvenni.

Hogy miért veszedelmes a birtokmaximum megállapítása? Ezt megtanulhattuk volna már a Buza Barna szerencsétlen törvényjavaslatából. A birtokmaximum megállapítása nyomában felveti az osztozkodás kérdését a maximum fölötti birtokrészekre nézve és nyakunkba zudítja az ezzel járó gazdasági és társadalmi anarkiát. Mihelyt kimondjuk, hogy bizonyos mennyiségű földbirtoknál többje senkinek sem lehet, abban a pillanatban a maximumon fölötti birtokrészt tulajdonképpen gazdátlanul marad és zsákmány tárgyává válik. A régi tulajdonos nem tekintheti többé a magáénak azt a birtokrészt, amelyet bármikor elvehetnek tőle, nem tesz tehát többé befektetéseket, sőt termelési költségeit is minden vonalon redukálni igyekszik. Ezzel szemben a régi tulajdonost meg nem illető birtokrésze ezernyi igénylő akad. Akik idáig nem is gondoltak birtokvásárlásra, azokat a földszerzésnek ugyszólván lábaikhoz dobott lehetősége szerfölött felizgatja s rettenetes versengés és marakodás indul meg, hogy kié legyen a kőnc. Eközben a mezőgazdasági termelés megbénul és menthetetlenül csödbe jut.

Normális körülmények között is elképzelhetetlen olyan nagyarányú földosztás, amely a vagyoni különbségek kiegyenlítésének eredményéhez vezessen. Ez csak évek hosszú során át lassan, de kitartóan ható tevékenység gyümölcse lehet. Mai, lerongyolódott állapotunkban, rendkívüli pénzügyi viszonyaink között kivételesen szűk határok közé szorított a hitelműveletek és az új kisbirtokok berendezésének lehetősége, ellenben a mezőgazdasági termelőképeségének megővése életbevágóbb nemzeti érdek, mint valaha volt. Most tehát óvakodnunk kellene olyan jelszó kidobásától, amely lényegében a legradikálisabb földosztásra utal. Jogi bizonytalanságot teremt és ránk áraszthatja a termelési csőd özönvizét.

A devalvációról.

Az „Uj Nemzedék” című napilap egyik legutóbbi számában nagyérdékű fejtegetések jelentek meg *Hadik János* gróf tollából a papírpénz kérdéséről. A cikkirő abból indul ki, hogy kiszámíthatatlan kárt okozott máris a devalváció, mint a pénz elértéktelenedésével szemben egyedüli orvosszernek, a hirdetése, ami tág teret nyitott a spekulációnak. A pénzügyminiszter határozottan állást foglalt ugyan a devalvációval szemben, de mégis szükségesnek tartja *Hadik* gróf annak megállapítását, hogy a devalvációtól sem a belföldön, sem a külföldi viszonylatban nem várható a pénz belső értékének helyreállása.

A pénz elértéktelenedését elsősorban az idézte elő, hogy a háboru alatt temérdek érték elpusztult, új értékek pedig a termelés csökkenése folytán csak kis mértékben képződtek. Az üzso-rán, árdrágításon és lánkereskedelmen kívül ez a termelési deficit okozza az árak mérték-telen emelkedését s az óriási papírpénzszaporulatot. Ezzel szemben *Hadik* János gróf, helyes megállapítása szerint, a devalváció belföldi vonatkozásban a drágaságot nemhogy csökkentené, sőt valószínűleg fokozni fogja, amennyiben előreláthatólag az árak még a devalváció mértékéig sem csökkennének.

Épp oly kevésbé lehet a devalváció segítségével pénzünk külföldi értékviszonylatát megjavítani, meri valótánk külföldi leromlását, a kiviteli árak hiánya, a külföld bizalmának megingása, valamint az idézte elő, hogy a kül-

földnek érdekében áll javainkat potom áron összevásárolnia, viszont Ausztria és Csehország mindennemű életszükségleti és fényüzési cikkekért óriási bankjegymennyiséget dobott a külföldre s ezzel értéktelennitette a mi koronánkat is, holott mi még az életszükségleti cikkek behozatalának is gátat vetettünk. A pénz külföldi értékelése ma sem igazodik a belföldi érték után s ugyanigy maradna ez a devalváció esetén is. Ezzel szemben a devalváció nagy pénzzsűkét idézné elő, ami újabb bankjegykibocsátást s így a pénznek további elértéktelenedését vonná maga után.

E mellett a devalváció igazságtalan is, mert egyoldalú és progresszió hiányában a kisvagyonokat sajtaná legjobban. De különösen hangsúlyozza *Hadik* János gróf, hogy a devalváció legérzékenyebben a falu népét sajtaná igazságtalanul s ezért helyteleníti, hogy a földművesosztálynál levő pénzmennyiség bevonására a devalvációt válaszzák a gazdáknak a termelés célját szolgáló beruházásokhoz és iparcikkekhöz való segítése helyett. Végül pedig a devalváció nem szüntethetné meg Ausztria és Csehország további bankjegyszaporítását, minél-fogva *Hadik* János gróf megállapítása szerint: a tulságos bankjegybőség nem egyoldalú a finantteechnikai intézkedéssel, hanem erélyes és öntudatos gazdasági beavatkozással kellene segíteni. Minden intézkedés, melynek nyomán új termelőérték képződik, vagy amely arra irányul, hogy megélhetésünk biztosításánál minél kevésbbé legyünk a külföldre utalva: ezerszerre hatásosabb a devalvációval való kuruzslásnál.

Állam az államban.

Szóvá tettük már a „Köztelek” legutóbbi számában a fővárosnak azt a feltűnést keltő intézkedését, hogy a fővárosi marhavásárokon az előmarha árat maximálta az országos árvizsgáló bizottság, a földművelésügyi minisztérium és a gazdaközönség megkerdezése nélkül. Hivatalosan ugyan csak irányrakról szól a főváros, de ha mindazokat, akik ezeknél többet fizetnek, a vásárokról kitiltja, végeredményében büntető hatálylyal szankcionált maximális árakat léptetett életbe. A főváros intézkedése tehát ármaximálást jelent, az érvényben levő rendeletek ellenére.

Most is főleg ebből a szempontból foglalkozunk a kérdéssel, mert gyakorlati hatása — attól eltekintve, hogy a fővárosi fogyasztók előreláthatólag kevesebb és rosszabb hushoz jutnak — aligha lesz. A háboru alatt és azóta is tapasztalhattuk, hogy a maximális árak egyidejű hatályos rekvirálás nélkül hatástalanok. Most is ez az eset: aki nincs megelégedve a 40 koronás árral, az nem hozza marháját a budapesti vásárra, akad arra vevő máshol is. De meg be sem tudják tartatni a 40 koronás árhatárt, amint már most is kijátszák ezt, részint azért, hogy II. és III. rendű minőséget adnak el I. rendű címen, részint pedig különböző külön fizetségek kikötése által.

Mi tehát nem azért tesszük szóvá ismételtlen a főváros kifogásolt intézkedését, mintha nem látnánk előre annak hamaros csödjét, hanem azért, mert az visszas helyzetet teremt. A kormány rendeletei és intézkedései szerint ugyanis az állatforgalom minden tekintetben teljesen szabad és korlátozásmentes. Ezzel szemben a főváros, mint állam az államban, a saját szakállára maximál. A multban ez megtörténhetett, most azonban alig hisszük, hogy a nemzetgyűlési gazdapárt az ilyen hatalmi tulkapásokat nyugodtan elnézze. Már azon is csodálkozunk, hogy a földművelésügyi minisztérium, vagy az országos árvizsgáló bizottság nem helyezte hatályon kívül a főváros maximális árát.

Hiszen azon a címen, hogy az értékesítés a főváros területén és intézményeiben folyik le, a főváros az előmarhán kívül jóformán minden mezőgazdasági termény árát megszabhatná. Az pedig még sem lehetséges, hogy a kormány

által biztosított szabad kereskedelmet és szabad áralakulást a főváros egyszerűen érvénytelené tette.

Szabad cukorrépa-termelés és cukorrépa-felhasználás.

A *Köztelek* f. évi 5-iki számában megemlékeztünk a pénzügyminisztériumban a szakemberek és érdekeltek bevonásával megtartott ama értekezletről, melynek célja volt az 1920-iki cukorrépa-termelés és cukorgyártás biztosítása. Ezen az értekezleten úgy a cukorgyárosok, mint a termelők képviselői arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az idején cukorrépa-termelés és cukorgyártás biztosításának egyedüli módja az, ha a cukorrépa-termelés és a cukorrépa-felhasználás felszabadul azok alól a korlátozó intézkedések alól, amelyeket a pénzügyminiszter 56.130/1919. számú rendelete léptetett életbe.

Részünkről természetesnek találtuk, hogy a gazdák és cukorgyárosok egységes állásfoglalása nem vonhat maga után mást, mint a fenti rendelet hatályon kívül helyezését és a cukorrépa-termelés és cukorrépa-forgalom felszabadítását. Ezt annál is inkább vártuk, mert az 56.130/1919. számú pénzügyminiszteri rendeletben megállapított 36 K.-s métermázsánkénti átvételi ár mellett aligha akadhat volna valaki, aki a cukorrépa-termeléssel foglalkozni érdemesnek tartotta volna.

Felfogásunkat a pénzügyminiszter magáévá tette. A f. hó 6-án megjelent hivatalos lap közli a 837/1920. M. E. számú rendeletet, amely szerint az 1920. évben a cukorrépa-termelés és az 1920. évi termésű cukorrépa felhasználása nem esik korlátozás alá és ehhez képest az 1920. évi termésű cukorrépa ára a cukorgyári vállalatok és a cukorrépa-termelő gazdák közötti szabad megegyezés tárgya lesz.

Ezzel végre a háborús intézkedéseknek egyik gúza megint lehullott, hogy tért nyisson a reális alapon nyugvó megegyezéssel termelésnek, amelynek ezzel vállalkozási készsége és akciójereje csak javulni fog.

A közgazdasági egyetem kérdéséhez.

Írta: Hatjra Ferenc dr.

A közgazdasági egyetem vagy egyetemi közgazdaságtudományi kar szervezeti szabályzata csak nagyon vázlatos keretét adja meg a nagyszabású új intézménynek. Ezt a keretet a már kinevezett tanári kar javaslatai alapján teendő folytatódó kormányintézkedéseknek kell kitölteni azoknak az irányító eszméknek figyelembevételével, melyeket szóval és írásban az elmélet és a gyakorlat emberei s köztük legtüzetesebben az ügy lelkes előharcosa, Balogh Elemér, megjelölték.

A szervezeti szabályzat megállapítása szerint az új egyetemnek négy szakosztálya lesz s ezek egyike, mely a gazdaságközösséget legközelebből érdekli, a mezőgazdasági szakosztály. Ennek feladatokról a szabályzat valamivel részletesebben körvonalozza a következőkben:

A mezőgazdasági szak, mint a karnak külön osztálya, a mezőgazdasági oktatásügy legfelsőbb intézményének kiépítéséhez adja meg az alapot; jelenleg az adott viszonyoknak megfelelően a gazdasági szakoktatás tanárainak, a kísérleti intézmények személyzetének és a mezőgazdasági nagyüzemek elméleti készült-ségű embereinek képzésére (!) szolgál és arról

gondoskodik, hogy a magyar közgazdasági életben működő egyének — a mezőgazdaságnak nemzetgazdaságunkban irányadó jelentőségéhez képest — mezőgazdasági alapismereteket (!) szerezzenek.

A mezőgazdasági tudományoknak egyetemi keretben történő művelése az e téren megszerezhető legmagasabb képzést az által kivánja biztosítani, hogy az ország közgazdasági helyzetében várható fejlődéssel párhuzamosan a belterjesebb gazdálkodáshoz és a többtermeléshez, nemkülönben ezek irányításához szükséges ismereteket közvetítő új tanszakokat vesz fel tanulmányi tervébe s a nagyobb óraszámú felvételt, elmélyített és specializált laboratóriumi munka által nemcsak kvalitatív, hanem kvantitatív analízisre is (!) képessé teszi a hallgatókat.

Ez a nem éppen szerencsés fogalmazott meghatározás nem tájékoztat afelől, vajjon a mezőgazdasági szakosztály már előbb gazdasági akadémiát végzett, okleveles gazdák ismeretkörét fogja-e mélyíteni és bizonyos új tárgyakra is kiterjeszkedve, „magasabb gazdasági ismeretek” elsajátításával folytatódóan kiegészíteni, vagy pedig középiskolát végzett ifjakat szándékozik-e egyetemi szinten álló tanterv szerint „felsőbb képzettséggel bíró szakemberekké” nevelni.

A szabályzat egyik pontja azt mondja ugyan, hogy azok, akiknek gazdasági akadémiai oklevelük van és akik a közgazdaságtudományi karon a számukra előírt tárgyakat három féléven át hallgatták, a szemináriumokban és gyakorlatokban résztvettek s a kollokviumokhoz kötött tárgyakban legalább elégséges eredményt tanúsítottak, közgazdaságtudományi alapvizsgára bocsáthatók s ilyen módon megszerezhetik a közgazdaságtudományi oklevelet, nyilvánvaló azonban, hogy ez a kiegészítő képzés csak kivételes kedvezményt jelent, míg a tulajdonképpen való feladat, illetve a cél, mely felé, habár bizonyos átmenettel is, következetesen törekedni kell, az, hogy maga az intézmény adja meg a magasabbrendű köz- és mezőgazdasági hivatások betöltéséhez szükséges, teljes egyetemi szakképzettséget. Csak ilyen módon valósul meg a gazdaságközösségnek az a sokszor hangoztatott óhajta, hogy legyen végre valahára Magyarországnak is olyan intézménye, mely „a mezőgazdasági tudományt a többi tudományok által élvezett tekintélyhez juttatja”, mely ezen a téren alaposan képzett szakembereket nevel s egyben a mezőgazdasági tudományt fejleszti, vagyis más kultúránemekhez hasonlóan, igazi mezőgazdasági főiskolája.

Ennek a célnak érdekében szükséges, hogy az oktatás és képzés s általában az egész munka szigorúan tudományos alapon, a szorosabb értelemben vett mezőgazdasági szakmunkákban pedig szigorúan természettudományi alapon haladjon, ennek szükségszerű előfeltétele pedig, hogy egyfelől az egyes szakmákat elismert tudományos készült-ségű szakemberek képviseljék s hogy másfelől az előadások és a hallgatók gyakorlati foglalkoztatása, valamint a tanárok kutatásai számára megfelelően berendezett és felszerelt intézetek álljanak rendelkezésre.

A mezőgazdasági főiskola megszervezésével szemben fennálló nehézségeket meglehetősen általános felfogás szerint jórészt el lehet háritani azzal, hogy a főváros területén levő kísérleti intézményeket bekapcsolják a főiskolába, illetve most a közgazdaságtudományi karba. Az ilyen bekapcsolás azonban, bármennyire tetszetősnek lássék is, éppenséggel

nem oldaná meg a kérdést, de nem is válnék sem az új egyetemi intézménynek, sem az utolsó évtizedben szépen fejlődött kísérleti intézmények előnyére.

Mindenképpen kívánatos ugyan, hogy a kísérleti intézmények általánosan tudományos tekintélynek örvendő vezetői s esetleg személyzetük egyes kiválóbb tagjai is résztvegyenek az egyetemi oktatásban s ilymódon a fiatal nemzedék javára értékesítsék tudásukat és tapasztalataikat, ezt azonban a reakció bizott intézmények érdekeinek sérelme nélkül, csakis mint speciális szakmakörük előadói, nem pedig mint rendes tanszék betöltői tehetnék. Az említett s némelyek részéről most is célszerűnek tartott kapcsolat meg volt már a múltban, amennyiben több kísérleti intézet főiskolai tanszékkel mellett (három közülök pl. az állatorvosi főiskolán) létesült, de éppen a kísérleti ügy érdekei tették szükségessé ennek a kapcsolatnak fölbontását és az intézetek teljes önállósítását.

A kísérleti intézmények különleges gyakorlati vonatkozású kérdések tudományos tanulmányozásával és a gyakorlati életből adódó vizsgálatok végrehajtásával nagyon fontos hivatást töltenek be, ennek a feladatnak azonban úgy a vezetőik, mint munkatársaik, csak úgy felelhetnek meg jól, ha tudásukat és összes idejüket ennek a munkának szolgálatába állítják. Minden olyan állandó természetű megbízatás tehát, mely munkájuk és idejük tetemes részét más munkakör számára foglalná le, hátrányára válnék az intézmény kiszabott működésének.

Visszont minden egyetemi tanszék szintén külön egész embert kíván, aki minden munkaképességét és idejét a hallgatók elméleti és gyakorlati oktatásának, saját folytatódó önképzésének és szakmája fejlesztésének szenteli. Ezt a széleskörű és nehéz feladatot, különösen természettudományi szakokban, semmiképpen sem töltheti be eredményes módon az, akinek egy másik hasonlóképpen fontos és nehéz intézmény vezetése is nehezedik a vállaira, ha pedig valaki mégis vállalkozik az ilyen kettős feladatra és azt lelkiismeretesen akarja betölteni, úgy, miként ezt a közelmúltban szomorúan tapasztaltuk, időnek előtte összeroskad a tulságosan megerőltető szellemi és testi munka súlya alatt. Külön egész emberek kellene tehát úgy az egyik, mint a másik helyre, ezzel pedig mereven ellenkezik az egyetemi tanszék és a kísérleti intézmények személyi egybekapcsolása.

De tárgyi tekintetben sincsen meg az egybekapcsolásnak lehetősége, mert a kísérleti intézetekben, minthogy más célra épültek, nincsenek meg az előadásokhoz szükséges tanszék és a bár csak kisebb számú hallgató gyakorlati foglalkozására is alkalmas munkahelyiségek.

Ilyen viszonyok között ideiglenesen még inkább szóba jöhet, bár ez sem mondható megfelelőnek, az olyan megoldás, hogy az új mezőgazdasági szakosztály hallgatói a már meglévő egyetem és főiskolák intézeteiben hallgathatják némely természettudományi alaptárgyakból az ottani egyetemi hallgatókkal együtt az előadásokat és ott végeznének külön gyakorlatokat. Olyan speciálisan mezőgazdasági vonatkozású tanszék számára azonban, melyekkel közlelő rokon tanszék nincsenek a fővárosban, szükségszerűen már most kell külön intézeteket létesíteni. Ez természetesen különösen a mostani körülmények között, sok költségbe és bizonyos időbe

ÁLLAMI FELÜGYELET
ALATT ÁLLÓ

Szűrésnyelv:
VACCIN Budapest.

Védőoltóanyagok

Rapid szérumok lépőre, sertésorvanc, sercegő úszók, sertéspestis, sertésvesz, vérhas, fertőző tüdőlob, baromfikolera, mirigykór stb. ellen.

lépőre, sertésorvanc, sercegő úszók, sertéspestis, sertésvesz, vérhas, fertőző tüdőlob, baromfikolera, mirigykór stb. ellen.

Szérumos kombinált oltóanyagok fertőző állatállományok és gyógyító oltóanyagok beteg állatok kezelésére.

Kívánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

LABORATORIUM

VÉDOOLTÓANYAGOK TERME-
LÉSÉRE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 18/b.

Interurbán: József 20-14,
Telefon: József 22-58.

LE
SZE
Sac

irod

is kerül, egyelőre azonban a kérdést erre alkalmas köz- vagy magánépület megfelelő átalakításával és berendezésével is lehetne megoldani, amint hogy pl. a Műegyetem is jóideig magánbérházban volt elhelyezve.

A röviden elmondottakból kitetszik, hogy a közgazdaságtudományi kar mezőgazdasági szakosztálya alig kezdheti meg az egész vonalon a működését már a legközelebbi jövőben és pedig annál kevésbé, mert a tanszék betöltése erre teljesen alkalmas szakorokkal is bizonyos időt igényel. Az új intézmény csak úgy töltheti be valóban eredményes módon országos jelentőségű fontos hivatását, ha a tanszékeket olyan kiváló szakferfiak foglalják el, akik már előzetes tudományos munkásságukkal kellőképpen igazolták a reájuk bízandó feladatra való rátermettségüket és illetékességüket. Ezt az illetékességet, természettudományokról lévén szó, az előadói képességen és a gyakorlati élet követelményei iránti érdeken felül a laboratóriumokban éveken keresztül eltöltött serény munka és az önálló kutatásra való tehetséget igazoló értékes tudományos irodalmi munkálatok szabják meg. Veszedelmes dolog volna ettől a szemponttól eltérve, a tanszékre olyanokat kinevezni, akik ezt a kvalifikációt nélkülözik, mert a felületes készülté tanár évtizedekre érvényesítő káros hatását az ifjúság képzésében s egyúttal rontja az egyetem tekintélyét.

Szemlélet kellene tehát mielőbb tartani illetékes szakferfiak utmutatása mellett az országban a természettudományokkal foglalkozók között s közülük azokat, akik szakmájukat már a multban eredményesen művelték, már most meg kellene nyerni az új egyetem számára azzal, hogy különleges mezőgazdasági szempontok szerint készüljenek jövendőbeli feladatokra; amelyek szakmájukban viszont nincsenek ilyen szakemberek, azok számára ki kellene választani olyan fiatal embereket, akik eddigi tanulmányaik révén már jelét adták a tanárságra való hivatottságuknak s ezeknek módot és alkalmat kellene nyújtani, hogy akár belföldi, akár külföldi intézetekben tovább képezzék magukat és megszerezzék a tanszék méltó betöltéséhez szükséges tudományos minősítést.

Az ilyen óvatos és körültekintő eljárás talán valamivel késlelteti fogja a mezőgazdasági szakosztályban a tanítás munkájának megindítását, ezáltal azonban messzire a jövőbe kiható, nagy, országos jelentőségű intézmény helyes megalapozásáról és a kellő irányban való eredményes működésének biztosításáról van szó, ez pedig nagyon is megokolta teszi a lehetőleg gondos föltekintést. Egyébként a már kinevezett tanári karnak fenn van tartva a tanszékre jelölés joga s joggal föl kell tételezni, hogy a tanári kar, tudatában annak, hogy minden egyetemnek és főiskolának elsősorban és mindenekelőtt tanárainak tudományos tekintélye szabja meg a tekintélyét, a jelölésnél kizárólag az új intézmény magas tudományos színvonalának biztosítását fogja irányadóul szem előtt tartani.

Dohánytermelésünk válsága.

Írta: Székács Elemér.

I.

A háború s az azt követő forradalom dohánytermelésünket is válságba sodorta.

Már a háború alatt jelentékenyen mecsökent a dohányval beültetett területünk, részben

a munkásiány, részben s talán még inkább a dohányárak elégtelensége következtében. A háborút követő forradalom teljes anarchiát létesített a dohánytermelés terén, amit úgy a termelő gazdák, mint a jövedék egyaránt megéreztek.

A dohánylopás és csempészes országszerte ijesztő mértékben elhatalmosodott, a feles dohányszereszek a dohány legnagyobb részét ellopták, szabad kézből értékesítették s ebben a pénzügyorség őket meggátolni képtelen volt, s így a termelők érdekei a jövedék közegei részéről semminemű védelemben nem részesültek.

A próbamázsalási és a beváltási suly között mutatkozó nagy különbségeket a beváltó hivatalok egyszerűen az „ellopott” rovat alatt számolták el, anélkül, hogy ezért a termelőt vagy a dohánykerteseket felelősségre vonták volna.

Hasonló anarchiának kellett fellépnie a gyártás terén is, mert azt látjuk, hogy a közönség képtelen szükségletét a jövedék útján fedezni, ellenben a csempészet révén az utcai dohányárutás s a gyártmányokkal való szemérmetlen lánckereskedés és hazalás az jövedék, mint a közönség rovására elhatalmosodott s polgárjogot nyerve, még ma is általános.

Minél többet gondolkozunk erről a kérdésről, annál inkább előtérbe jut az a meggyőződés, hogy dohánytermelésünk válsága s az ezzel kapcsolatos dohányszűrés megoldásának akadálya maga a dohányjövédék mai rendszere

Kétségtelen bár, hogy a mai állapotok előidézésében jelentős szerepe van a háborús éveknél s a forradalomnak, a mostani helyzet bár későbbben, de feltétlenül bekövetkezett volna a nagy világháború nélkül is.

Negyedszázadot meghaladó idő óta foglalkozom dohánytermeléssel, tehát saját tapasztalataim révén ismerem a dohánytermelés bajait s meggyőződésem arról, hogy dohánytermelésünk nem fejlődött abban a mértékben, mint amily emelkedést, tökéletesebbül láthatunk egyéb gazdasági és ipari növényeink termelésénél. Ennek pedig egyedül a jövedék maradisága és bürokratikus gondolkodása az oka, mely kisebb, inkább jelentéktelenebb újításoktól eltekintve, ma is ugyanúgy jár el a termelés körül, mint évtizedekkel ezelőtt s a legszürkébb bürokratikus szempontból bírálja el a termelés, egyben bátran mondhatjuk, a gyártás kérdéseit, tehát dohányügyünk kereskedelmi részét is.

Bármennyit tárgyaltunk és cikkezünk róla, ma is sok oly vidéken és területen termelnek dohányt, ahonnan a gyártást és a mai igényeket ki nem elégítő, alárendelt minőségű anyag kerül a beváltó hivatalok raktáraiba s viszont ép azokon a vidékeken, ahol hajdan a legkiválóbb minőségű dohányokat termelték, ma már hiába keressük a dohányföldet. Ez utóbbi területeken főképpen kiscgazdák foglalkoztak a dohány termelésével s a csempészes megakadályozásának nehézsége vonta maga után az engedélyek beszüntetését.

Igen sok vidéke van az országnak, ahol a

talaj és éghajlat felette alkalmas volna, különösen jó minőségű cigarettadohányok előállítására, de minthogy ezek a területek sok esetben nem képeznek összefüggő, nagyobb, egyenletes területeket, ismét a bürokratikus szempontok voltak azok, melyeken hajtórést szenvedett, ezeknek a területeknek és vidékeknek a dohánytermelés körébe való bevonása.

A földművelésügyi tárca keretében dolgozó állami dohánykiserületi állomás nagy apparátussal és szakmabeli készséggel foglalkozik a dohánytermelés megjavításának kérdéseivel, alig volt azonban arra eszt, hogy az állomáson elért tudományos munkálkodások eredményei a jövedéknél kellő visszhangra találva, dohánytermelésünk országos ügyét előbbre vihették volna.

Itt van a fajták s a dohány nemesítésének kérdése is.

Míg a többi kulturnövényeinknél új fajták s nemesített törzseknek kipróbálása az utóbbi évtizedekben állandóan foglalkoztatta a többet és jobbat termelni óhajtó gazdaközönséget, addig a dohányjövédék kezdeményezéséből alig történt valami ezen a téren s így esett meg azután, hogy a fajta és vetőmag kérdése kellő felkarolásának hiányában a fajták országszerte annyira összekeveredtek, hogy ma már alig ismerünk rá ezekre. Sajnos, a hajdan igen kiváló fajták úgy eltűntek, mint a bölény az erdősejékből.

A vetőmag kérdése ma már minden növényünkönél szoros kapcsolatban áll a nemesítéssel s utóbbi nélkül el sem képzelhető. Bár egyesek értünk is el eredményt a dohánynak egyedkiválasztás és keresztelés útján való nemesítése terén s ezek a munkálatok nem is egészen mai keletűek, maig sem jutottunk el oda, hogy a dohánymagtermelést a jövedék ezen az alapon folytassuk s ott, ahol a magot termelő gazda egyedkiválasztás alapján termeli a vetőmagot, ezt a körülményes és szakitudást igénylő munkát a jövedék részére átvett dohánymag magasabb árával kellőleg honorálna.

A dohánybeváltási árak emelésének kérdése mindenkor nagy és nehéz probléma volt a jövedék előtt. Midőn a mérsékelt áremelések életbe léptek, ezzel szemben sokkal nagyobb mértékben tapasztalhattuk, mi dohánymagtermelő gazdák azt, hogy az egyes beváltási osztályokkal szemben fokozottabb követelményeket támaszt a jövedék. Ezelőtt husz évvel sokkal több szivarboríték és válogatott osztályba sorozott dohánymag adhattam át, mint az utóbbi években, jóllehet termelésünk a jövedék szakértőinek véleménye szerint minőség tekintetében igen sokat javult.

Legutóbb a szivarborítékelemek beváltási árát métermázssánsként 1450 koronára emelte a jövedék, ugyanakkor a harmadosztályú, gyulladt aljleveleket a csempészekről és dohánymagoktól 4000 koronáért s még ennél magasabb áron vásárolja a dohányszó közönség. Így fest valójában az u. n. minőségre való termelés kérdése, aminek érdekében a jövedék azt tartja, hogy minden lehető megtett s minden áldozatot meghozott.

„Gondülő pipáját a tűzbe meríti” — mondja a költő. Ma a pipa nem üzi gondjainkat, sőt ellenkezőleg, nagy gondot okoz a szegény magyarnak, aki ezer esztendőn keresztül talán soha sem szolgált annyira reá arra, hogy gondját elűzhesse, mint amily szüksége volna erre ma.

A jövedék jóvoltából bizony alig jut hozzá a magyar egy kis szivnivalóhoz, ami legjobban igazolja azt, hogy nagyon válságos lehet a dohánymagtermelési gazdaságok állapota. A jövedék

LEGUJABB SZERKEZETŰ **GŐZEKÉKET, MOTOREKÉKET,** gőz- és motoros cséplőkészleteket, Sack-ekéket, boronákat, vetőgépeket, fúkaszálokat, aratógépeket és egyéb gazdasági eszközöket legelőnyösebben szállít az

„UNIIO” MŰSZAKI ÉS GÉPFORGALMI R.-T.

Iroda: BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 72. • Raktár: BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 45.

Telefonszám: 143-63.

7971

Sürgényeim: UNIÓGÉP Budapest.

nem egyéb, mint az államnak egy haszonhajtásra alapított vállalata, eszerint érdekeiben állana a közönség igényeit kielégíteni, a fogyasztást mindenáron és minden eszköz révén fokozni, tehát a jövedék érdeke, hogy minél több dohányt adhasson el a közönségnek s ne dohányjegyet adjon dohány helyett.

Ha közönségünk a dohánysempészeknek képes a tiltott utakon beszerzett dohányért nagy árat megfizetni, megfizetné s talán sokkal szívesebben ezeket az árat a jövedéknek is.

A multhoz el tudtak látni Ausztriát is dohányanyaggal, mi a legfényesebben igazolja azt, hogy a belföldi szükséglet ellátása terén ily nehézségeknek nem szabadna fennforogniuk. Meg vagyok győződve róla, hogy hazai dohánytermelésünk helyes irányítás mellett s megfelelő alapokra fektetve, a belföldi szükséglet ellátásán kívül hivatva volna gazdasági boldogulásunk egyik tényezőjévé válni.

(Vége köv.)

Mily feladatok várnak ránk az állattenyésztés terén?

Írta: Inkey Pál báró.

I.

Azokat a szakembereket, akik az állattenyésztés ügyét szívükön hordják, élénken foglalkoztatja az a kérdés: mit kell az ország sokat szenvedett állattenyésztésének érdekében tenni, mily irányu állattenyésztési munka kesegtetne a jelen nehéz viszonyok között gyakorlati eredménnyel, mit lehetne tenni a kifosztott tisztántul vidékek állathianyának enyhítése érdekében.

Megvallom, fájdalom, még korainak kell az időt tartanunk, hogy a kérdéseket megoldó terveket kovácsolhassunk: nem tudjuk, mi lesz az ország ideiglenes határa, nem tudjuk voltaképpen mekkora állathiany pótlásáról lesz szó és nem tudjuk, milyen eszközök fognak nekünk rendelkezésre állani. Mégis oly fontosak a kérdések, oly aggodalmas a helyzet, hogy szinte ég a tétvágy mindenkiében, hogy a kérdések leendő megoldásához minél előbb hozzáfogasson és ha mást nem is tehet egyelőre, előkészítse a megoldás elméleti részét.

A helyzet a következő: bármi is legyen az ország határa, azaz helyesebben fejezve ki magamat, hármaddig is tart az ország területi egysége megconsokításának az entente által keltett fikciója, jelenleg olyan országgal van dolgunk, amelynek állatállománya a háború, a kommunizmus és egyéb rablások folytán többé vagy kevésbé erősen szenvedett. Állattenyésztésünk terén nem elégednek meg a háború előtti helyzet helyreállításával, hanem olyan igazán magas állattenyésztési fok elérését tartom szükségesnek, amilyenre az országot leendő helyzete predesztinálja. A tétel tanulmányozásánál három részre bomlik fel a kérdés: 1. mi történjék, 2. milyen legyen a beavatkozás és 3. mire bizassék a kivétel.

Mi történjék? Az ország állatállománya megkevesbedett, minőségében rosszabbodott. Ezen kell változtatni és elérni a végső cél: egy fejlett, kitenyészített, egészséges és virágzó állattenyésztést megteremtteni. Az állatállománynak a háború folytán az egész művelt világon bekövetkezett

pusztulása, a háborút követő szerencsétlen gazdasági viszonyok annak az országnak teszik lehetővé a bajok leghamarabb való kiheverését, amely gazdaságilag legelőször talpraáll és amelynek állattenyésztése legelőször kivitelképes lesz.

Ennek elérésére vezető egyik út általunk — fájdalom — alig használható. Ez volna: nagy állatbehozatalok útján, nagy pénzáldozatok árán beszerzésekkel, befektetésekkel fejleszteni az állattenyésztést. Jelenlegi vagyoni és pénzügyi viszonyaink mellett erre gondolnunk sem szabad.

Ha valaki egy elhanyagolt vagy bármely okból lekallóított gazdaságot átvész, annak jövedelmzővő tételéhez két út van. Az egyik: nagy befektetésekkel gyors jövedelmzősége törekedni; a másik: csupán a gazdaság meglévő berendezését használva, takarékosan, szorgalommal, a meglévőnek józan fejlesztésével, saját erejéből újból felépíteni a romlásnak indult állapotot. A gyakorlatban az első módszert látjuk a nagyítóke akcióba lépésével, az utóbbit annál, aki nem pénzére, hanem szorgalmára épít. Ha a vagyontalan kísérné meg az első ut követését, az, ami a nagyítókének hasznát, neki vagyoni romlást okozna.

Igy tekintem az ország helyzetét is. Az első út nekünk nem való, mi ne gondoljunk befektetésekre, járjunk lossan, de biztosan. Ellenkezni látszik ez az előbb mondottakkal, talán lekésünk szomszédainkkal szemben a talpraállással? De ezt nem hiszem és pedig eisersorban azért nem, mert a helyzet az ország egy részében nem rossz.

A magas állatárak (valljuk meg), a pénz elértéktelenedése, oly rugók, melyek az amugy is állattenyésztést kedvelő magyar gazdát állattenyésztésének fokozására nagyon serkentik. Ebben az irányban még Károlyi Mihályéknak a bomlás célzó és önző politikai célokat szolgáló, földosztást hirdető jelszavai is jói eredményeztek: állatot törekedett sok ember szerezni a Buza Barna által neki ígért földre. Lehet azonban, hogy ez csak helyi tünet. A mai közlekedési viszonyok mellett megkisebbedett az egyesnek megfigyelési köre, de hiszem, hogy ezekhez a tapasztalt jelenségekhez hasonló viszonyok máshol is fellelhetők az országban.

Másodszorban azért nem félek az elkéséstől, mert az állatok gondozása, az állatban rejlő kincs felismerése, azt hiszem, igazán általánosan nagyon fejlődött, ami a mai árak mellett termézetes is. Ez az a rugó, mely a takarékosan és szorgalom alakjában sokat pótolni képes.

Harmadszor: azért nem félek az elmaradástól, mert az az ország, mely saját magára támaszkodik, a sajátját fejleszti, aránylag több tiszta haszonra számíthat, mint az, aki a mai valutáris viszonyok mellett pénzzel akar dolgozni. Tehát magunkra kell támaszkodnunk, a meglévőket kell fejleszteni.

De mi a meglévő? Ezt megállapítani az első feladat volna. Hogyan lehet azonban ezt elérni, ha nem tudjuk, hogy milyen területeiről van most szó és milyen állapotban kapjuk ismét vissza a megszállt területeket. A bizonytalanságban a legkedvezőtlenebb alaphoz kell kiindulni, vagyis, hogy a jelenlegi Magyarország állatállománya az, amely a többi részeiben kipusztított egész országot hivatott majdan beinstruálni.

Világos a feladat! A végtelenségig fokozni kell az állattenyésztést mindenféle irányban. Nem szabad tekinteni se fajtára, se színre, nem szabad a selejtezésekkel könnyelműsködni! Amely tenyészállat tenyészképes, attól nevelni kell annyi ivadékot, amennyit csak lehet. Elhelyezést fog

találni mind. Nem zárják ki az elmondottak, a teljesítőképeség fokozását, sőt ellenkezőleg, törekedjünk minél jobb egyedeket tenyészteni, de ne álltassuk magunkat oly cselekedetekkel, amilyeneket régebben gyakran láttunk és gyakoroltunk. Így azelőtt a gyengébb tejelő tehenet kiselejteztük, mézarszékra adtuk, mert az a tejelési átlagot lenyomta; vagy egyik-másik göbét felhizlaltuk, mert ivadékainak kissé hosszabb volt az orra és a konda egyöntetűségét rontotta; vagy a juhok levágtuk, mert pofáján a benőtség elűtött a nyáj típusától. *Javítsuk helyes párosítással, esetleg keresztzésekkel a hálát, de tenyészünk!*

Jelen pillanatban arra a kérdésre, hogy mi történjék az állattenyésztés terén, ez volna a válaszom.

Igen, de hogyan történjék a beavatkozás, miképpen történjék a tenyésztés fokozása? A háború alatt annyit beszéltek a többtermelésről, annyiféle intézkedés történt a termelés fokozására, hogy ha rossz nyelvű akarnék lenni, azt mondanám, hogy az ellenkezőjét kell tenni annak, amit akkor tettek. Akár helyeseljük, akár hibáztatjuk a tényleg az emberek tevékenységének a rugója az önző érdeke. Nevezhetik ezt a kommunisták ósdi burzsuj-felfogásnak, holott a mi kommunistáink, mikor saját magukról volt szó, nem vetették meg ezt az ósdi burzsuj-felfogást, lenézhetik az altruisták az ilyet állító embert, de a tényen ez nem változtat: az önző érdeke a rugó.

Ennek a rugónak a működését minden olyan rendelkezés, hatósági beavatkozás, mely az egyéni szabad akarat érvényesülését korlátozza, csak zavarja. Ezt láttuk a háború alatt, mikor a termelést csak az mentette meg, hogy a rendelkezéseket nem tartották meg; erősebb volt a rugó, mint a fék. Ezt láttuk a kommunizmus alatt, hol viszont a terror folytán a fék volt erősebb és a termelés akadt meg és némely rendelkezésben szomorúan látjuk még most is, hogy az évekig tartó leckék sokakat még nem győztek meg eléggé.

Távol áll tőlem az ajánlani, hogy a szakértelem ne érvényesüljön, hogy az állattenyésztés irányítására hatás ne gyakoroltassék. Sőt, a nagyobb látókörű, a tapasztaltabb, a képzett egyéneknek egyenesen kötelessége az irányítás; annak pedig, kinek közvetve vagyónáról van szó, vagyis az államnak, legtermézetesebb önérdéke a beavatkozás. Ennek meg is kell történnie, de ne rendelkezések és korlátozások útján, sem pedig annak a másik utnak betartásával, amely a háborút megelőző időket jellemezte, vagyis ne állami szubvenciók alakjában. A sok állami segély, termelési segély, csak arra volt való, hogy a legnagyobbtól a legkisebbig mindenki az állam segítségét várta. Kérte, kereste a mankót, melyre támaszkodhasson és amelyről csak képzelte, hogy rá szüksége van, mielőtt megkapta; mikor pedig már meg volt, nélküle járti többé nem tudott. *Most az ország vagyoni helyzete sem engedi meg a mankószétást, de felesleges is. Legyen a termelési érdek a mankó legyen a szorgalom a mankó, amely a gazdát haladásában segítse.*

Az állattenyésztésnek termelési érdeke most a magas állatárakban biztosítva van. Az élő állatban levő vagyonnak a pénzben fekvővel szemben való fölénye kézzelfogható. Külön buzdítás tehát az állattenyésztés fejlesztéséhez nem kell. Csak a lehetőség szab sok helyütt korlá-

MAYER HENRIK ÉS TÁRSA VETŐMAGNAGYKERESKEDÉSE

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 8.

Sürgőnycim:
VETŐMAG
BUDAPEST**VESZÜNK**legmagasabb napi áron **lóhere-, lucerna-, fehérhere-, biborhere-, cukor- és takarmányrépamagot,** lenmagot, mustármagot, hajdinát, kölest, muharmagot, csillagfürtöt, csibehurt, bükkönyt, borsót, fűmagvakat, valamint egyéb gazdasági magvakat. Mintázott árajánlatot kérünk.Telefon:
165-62

7801

tokat és itt a lehetőség megteremtésénél felép az állam érdekében folyó első kötelesség.

Ez vonatkozik arra az időszaki kérdésre is, hogy a románok által kirabolt vidékek állapotát pótolni kell, hogy az állattenyésztés ottani fejlesztéséhez legalább az alap meg legyen. Ne gondoljon az állam holmi, a régi minta szerinti segítő akcióra, hogy az állam egyik helyen vásárol és elviszi a másikra. Bizza csak azt rá azokra, akiknek szükségük van a pótlásra, de adja meg a szállítási lehetőségeket, könnyítse meg a vevőknek és az eladókknak érintkezését. Tartsa nyilván, hol van eladó felesleg, hol van kereslet, a legszükségesebb esetekben közvetítse az anyagi eszközök teljes hiányában levőknek a szükséges pénzügyi erő megszerzését; támogassa minden a cél érdekében való törekvését azoknak a gazdáknak, akik elpusztult állatállományukat helyre akarják állítani; adjon szakembereket; serkentse a pusztulástól megkímélt vidékeken a hiányt szenvedő vidékekre való kivitel megszervezését. És ha ezeket tette, egy egészséges gyökérrel bíró állattenyésztésnek vetette meg alapját.

(Vége köv.)

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezetők: Kerpely Kálmán és Gyárfás József.

A Jean-féle, eke nélküli talajművelőrendszer tanulságai.

A *Köztelek* 3-ik számában e rendszer bírálatát közlő cikkem végén kitértem arra, hogy a Jean-féle gazdálkodó rendszert a mi viszonyaink közt szolgálailag követni nem lehet. Nagyon különleges viszonyoknak kell azoknak lenniök, ahol e rendszer egész teljében és merevségében sikerrel behozható volna.

Ha pedig a hazai talajnemeket és éghajlati viszonyokat szemügyre vesszük, oly célból, hogy hol lehetne még a talajforgatás nélküli művelésre elsősorban gondolni, úgy erre elsősorban alföldi szikes talajaink kínálkoznak.

Nagy-Alföldünk klímája ugyanis még leginkább hasonlít annyiban a Délfranciaországban uralkodóhoz, hogy a nyári hónapok rendszerint szárazak szoktak lenni, akkor esős időszakok ritkábban állanak be és hogy az aratástól a vetésig meg van a Jean-féle talajművelés keresztülvételéig megkivánt negyedfél hónap. A sziken továbbá a mely szántás az alsó nyersebb és szikesebb rétegek felhozásával határozottan káros szokott lenni, azonkívül szikes szántóikon a kiszáradnak, mint legbiztosabb és jóformán egyedül sikerülő növényt, az őszi búzát szokták örökösén termesztetni; e szikeken továbbá a termés a csapadék mennyiségéhez szokott igazodni, a termések nem szoktak valami nagyok lenni és a műtrágya ott már azért sem szokott hatni, mivel annyi kész táplálóanyag, amennyi ilyen csekély termések elérésére szükséges, a talajban amúgy is képződik.

Végül az alföldi szikesekre annál is inkább gondolhatná valaki a Jean-féle talajművelést alkalmasnak, mivel *Küzdényi Szilárd**) is a sziket kultivátorral akarja megjavítani.

*) L. a *Köztelek* 1919. év 6-7-ik számában *Küzdényi, Herditzka és Gyárfás*. „A földbirtokpolitika és a talajjavítás” című cikkeit.

Csak hogy a délfrancia viszonyok között szülte Jean-féle talajművelő eljárást nem lehet azonosítani a hazai viszonyokból sarjadzott Küzdényi-féle szikjavító eljárással, mert lenyeges eltérés köztük nemcsak abban van, hogy amíg Jean megelepszik a talajnak 20 cm. ig terjedő fokozatos felporhanyításával addig Küzdényi 40-60 cm.-re egyszerre porhanyítja fel a sziket, hanem azonkívül Küzdényi — mint tőle magától tudom — a szik megjavítására szerkesztett kultivátorral nem akarja kizárólagosan és állandóan művelni a sziket, hanem csak egyszer, illetve szükség szerint nagyobb időszakokban kívánja sziken ezt az aránylag nehéz munkát végeztetni. Kultivátora tehát nem állandó talajművelő, hanem csak kivételesen alkalmazandó talajjavító eszköz volna. És noha szikjeink kínálkoznak fel elsősorban a Jean-féle talajművelésre, azaz szikjeink látszanak első tekintetre azoknak a kivételes talajoknak, ahol, ha nem is teljesen az eke nélküli, de az eke használatát ritkára és lehető sekélyre korlátozó talajművelés, azaz a talajforgatás nélküli talajjavítás nálunk még leginkább sikerre vezethet, még e talajoknál sem követhetjük — a szik és középkötött talaj közt fennálló nagy különbségnél fogva — szolgálatilag a Jean-féle eljárást, hanem új, eredeti javító módok kidolgozására van szükségünk, mert a csak 20 cm.-re fellazított szikes szántó csakhamar újból összefolyna.

Ugyancsak előző cikkem végén reámutattam arra is, hogy mivel a Jean-féle eljárás nem lehet általános érvényű, az nem ok arra, hogy lekicsinyölön lesajnáljuk, mert belőle is tanulhatunk valamit. A nálunk most már lezajlott dry farming-mozgalom is hozott gyümölcsöket, bár lehetetlenség lett volna azt is eredeti alakjában nálunk meghonosítani, vagyis, nem hozzánk való lett volna két év csapadékát különleges talajműveléssel összegyűjteni egy évi termés létrehozására. De a dry farming-mozgalom mégis eredményes volt annyiban, hogy gazdáink figyelmét újból felhívta a különösen szárazságra hajló viszonyok között annyira fontos okzerű talajművelésre, a talaj kellő ülepedettségének, a morzsalékos strukturának, a talaj tetején porhanyó réteg tartásának jelentőségére és előnyeire stb., továbbá a dry farmingot jellemző eszközök: a tárcsás és a tömörítő közül az utóbbi rendszeres használata ugyan nálunk nem honosíthatott meg, mivel rendszerint van annyi csapadékunk, mint amennyit a talaj megkivánt megülepedéséhez — különösen télen át — elegendő; bár másrészt — közbevetően mondom — nagyon helytelenül tette a legtöbb gazda, aki az első felbuzdulásában vasártolt tömörítőket véglegesen az ócska vas közé dobta, mert főleg a nehezebb tömörítők nem eléggé megülepedett, azaz laza és üregek talajon (őszszel különösen a rozs vetésénél, tavasszal pedig friss trágyába kerülő tengeri vetésénél) tehetnek jó szolgálatot. Ellenben a dry farming másik eszköze: a tárcsás, nálunk nagyon is elterjedt és hozzáértő gazdák kezében, nem túlságosan kötött és elgazott talajok megművelésénél áldásos kiegészítő eszköznek bizonyult, amennyiben az ekét tarlóőrésnél, de még inkább már felporhanyított talajon — különösen a vetészántásnál — sokszor kitűnően pótolhatja. Hátrányossá csak ott vált a tárcsás, ahol minden talajmunkát csupán vele akartak végeztetni, különösen mikor az ekét akkor is tárcsással akarták helyettesíteni, ahol az ekének

mélyebben járó munkájára feltétlen szükség volt, mint pl. az őszi szántásnál.

A Jean-féle talajművelő eljárás viszont a gazdák figyelmét a rugós kultivátorra hívja fel, mint oly eszközre, amellyel az eke munkáját bizonyos viszonyok között jól helyettesíthetjük. A talajnak forgatás nélkül való átkeverésére és fellazítására gazdáink majdnem kizáróan csak tavasszal szokták a grubbert alkalmazni, noha a Jean-féle talajművelő eljárás figyelmeztető arra, hogy megfelelő szerkezettel még őszi munkánál, könnyen porhanyuló talajon pedig még tarlóőrésnél is alkalmazható volna a rugós kultivátor, esetleg a merev grubber.

A gőzekéhez a géppárac szerkesztenek is oly sekély járatu kultivátorokat, amelyek csak felturják a tarlót, de, sajnos, ezek nálunk elterjedni eddig nem tudtak, mert „csunya munkát” végeznek. Tagadhatatlan, hogy az eke a föld tetejének meghántásával és a tarlónak alátémésítésével sokkal tetszetősebb munkát eredményez, mint akár a tárcsás boronával sekélyen megkaristolt, de különösen a grubberrel vagy rugós kultivátorral csak sekélyen felturt tarló, de azért az utóbbi „tökéletlen” munka is megfelel annak a célnak, hogy a tarlót megnyissa és annak tetején egy sekély porhanyó réteget állítson elő egyrészt a gyommagvak betakarására, másrészt az alatta lévő talajréteg megőrésére. Szárazságra hajló viszonyaink között, különösen az Alföldön, ugyan csak kivételesen lehet számítani arra, hogy a tarló annyi csapadékot kapjon, hogy ki is zöldüljön, de a legnagyobb szárazságban is érvényesül a tarlótántásnak ama másik előnye, hogy a meghántolt föld beérik. Ezt hazánkban a tarlótántó kultivátorokat először kipróbáló gazdák is észlelték: a nyár és ősz akkor nagyon száraz volt és a tábla ama része, amely felhántva volt, a száraz nyár végével még gőzekével sem volt feltörhető, míg a felkaristolt rész jó omlós szántást adott és azok az uradalmak, amelyek egy pár órai járatás után e könnyű kultivátorokat „csunya munkájuk” miatt aratás után a géppáracnak vissza akarták küldeni, azokat az őszszel mégis megtartották, amikor t. i. látták, hogy a „csunya munka” alatt mégis beérlelődött annyira a föld, hogy omlós őszi szántást adott.

A Jean-féle talajművelés érdeme az is, hogy újból kiváltotta az igen sok gazdában szunnyadó szükségérzetet oly gazda-ági eszköz iránt, amellyel a talajt kellő mélységig forgatás nélkül alaposan felporhanyítani lehetne. Hogy ilyen eszközre csakugyan szükség volna, azt bizonyítja az is, hogy nemcsak a géppárac, de igen sok gazda meg hazánkban is rászalta magát oly grubberok vagy rugós kultivátorok megszerkesztésére, amelyekkel az eke mély munkáját gazdaságosan és jól pótolni lehetne, kizárva azonban az eke fordító munkáját, mely, különösen a nagyon kötött talajt, nem egyszer kedvezőtlen állapotba is hozhatja, amennyiben beéredését, termőképességét és megművelhetőségét nagy hantok fel-felcsiszolásával vagy a talajnak elkenésével megromthaja. Ilyen eszközre a gazdaközönség részéről határozott éhség mutatkozik és arra vezethető vissza egyesek túlzott lelkesedése a Jean-féle talajművelés iránt, mert sajnos, az eddig ily irányban megszerkesztett könnyű tarlótántó, vagy a mélyenjáró kultivátorok, vagy az anyag tökeletlensége, vagy csekély teljesítőképességük, vagy az igényelt erő nagysága stb. miatt széles körben elterjedni nem tudtak, különösen a foga-

Terra
Telefonszám: 34-92 és 32-88.
Sürgönycim: „Terramag Budapest”.

MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ezelőtt **Szemer** és **György**
Budapest, V., Balaton-utca 16. szám. Lipót-körút mellett.

Szállít

mindenféle mü gazda-ági kertü magvakat a legmegízhatóbb minőségben.
KÜLÖNLEGESSÉG: eredeti külföldi BARRES takarmányrépamag, EXPRESS májusi koránérő zöldborsó, DIPPE májusi legkrábbi sárgaborsó (zsiszikmentes).

8062

IV. A haszonbérmeletésnél irányadó elvek.

4. A vegyes bíróság mind a két fél személyi és vagyoni viszonyainak (pl. hadiszolgálatban távollétnek), a megélhetési lehetőségek változásának és az eset minden körülményeinek gondos mérlegelésével a méltányosság alapján határoz. Ez a szabály áll a fennmaradó költségek viselésének vagy költségnél megszüntetésének kérdésére is.

A haszonbérösszeg emelésénél figyelembe kell venni azokat a változásokat, amelyek a rendkívüli körülmények okozta kivételes gazdasági viszonyok következtében a mezőgazdasági ingatlanok hozadékában és az időközben haszonbérbeadott körülmények hasonló jellegű ingatlanok haszonbérében beállottak. Figyelemmel kell lenni továbbá azokra a költségekre is, amelyeket a felek a haszonbérleti szerződés értelmében épületek emelésére, fenntartására, egyéb beruházásokra vagy javításokra fordítottak vagy ezután fordítani kötelesek, ugyancsak azokra a költségekre, amelyek a feleket az ingatlanokkal kapcsolatban terhelik, valamint az ingatlanok és tartozékainak kárbiztosításától származó költségek, az üzemfenntartási költségek, a gazdasági szükségleteknek beszerzésével járó neheztségek s a haszonbérlet által viselt kockázat emelkedésére is. Figyelemmel kell lenni még azokra a károokra is, amelyeket a felek a haszonbérlet és felszerelése tekintetében a haszonbérlet tartalma alatt megszállás miatt vagy bármely más okból szenvedtek, valamint arra is, hogy mily mértékben viselték a felek azokat a társadalmi kötelezettségeket, amelyek a rendkívüli viszonyok következtében a földhírtokra hárultak. Végül figyelemmel kell lenni arra a jövedelemre is, amelyet a haszonbérlet ugyanahelyről a haszonbérletből a rendes polgári hasznót meghaladóan a megelőző években hozott. Emlenben nem vehető figyelembe az a vagyoni előny, amelyet a haszonbérlet más vállalatnál a haszonbérletől függetlenül ért el.

5. A vegyes bíróság a haszonbérlet emelése tárgyában a határozathozatalt egészen vagy részben annak a gazdasági elvek a végére is halaszthatja, amelyre a haszonbér emelések helye van.

A vegyes bíróság a haszonbérlet csak az 1918/19. gazdasági évre és még legfeljebb az 1919/20. gazdasági évre emelheti s az emelés az 1918/19. gazdasági év kezdetétől számít. A további gazdasági években, ha csak új jogszabály mást nem fog rendelni vagy a felek másként nem egyeznek meg, az emelés előtt érvényben volt haszonbérlet kiemelésére is meg kell határozni. Ha a jelen rendelet életbelépése előtt hozott bírósági határozat a haszonbérlet nem csupán az 1918/19. gazdasági évre, hanem két vagy több gazdasági évre, avagy bizonytalan időre emelte, az új emelés is, ha csak új jogszabály mást nem fog rendelni, vagy a felek másként nem egyeznek meg, csak az említett két gazdasági évre hatályos.

A gazdasági év kezdetének és végének megállapítására a haszonbérleti szerződés vagy a felek külön megállapodása az irányadó; ha pedig ilyen alapon a megállapítás meg nem történhetik, a helyi szokás kell figyelembe venni. Ha azonban a helyi szokás ingadozó, úgy a gazdasági év kezdetének október hó 1. napját, végének pedig szeptember hó 30. napját kell tekinteni.

V. Haszonbérmeletés alhaszonbérlet esetében.

6. Az a haszonbérlet, aki a haszonbérlet ingatlant a haszonbérlet emelése iránt előterjesztett kérelmet beadása előtt egy évet meghaladó időre egészen vagy részben alhaszonbérletbe adta, a vegyes bíróságtól a haszonbérlet emelése esetére kérheti az alhaszonbérlet megfelelő emelését is.

Ezt a kérelmet rendszerint a vegyes bíróság ama tagjának megnevezése előtt kell a törvényszéknek előterjesztetni, akinek megnevezésére a haszonbérlet lennie jogosítva. Ha azonban a vegyes bíróság emelést tagjának megnevezése a bíróságnál már megtörtént, akkor a haszonbérlet a kérelmet a haszonbérlet emelést tárgyaló vegyes bírósági határozat meghozatala előtt és ha a vegyes bíróság a haszonbérlet emelése tárgyában már határozott, a haszonbérlet emelése tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedésétől számított 20 napon belül terjesztheti elő.

A kérelmet annyi példányban kell előterjesztetni, hogy mindegyik alhaszonbérletnek is jusson egy-egy példány. Az alhaszonbérlet emelése iránt a jelen rendelet életbelépése előtt beadott kérelmet úgy kell tekinteni, mintha azt a haszonbérlet a jelen rendelet szerint adta volna be.

Ha a vegyes bíróság az alhaszonbérlet emelésére irányuló kérelmet előterjesztéséről még azelőtt értesül, mielőtt a haszonbérlet emelése tárgyában érdemleges határozatot hozott, a vegyes bíróság a haszonbérlet emelése iránt folyamatba tett eljárásba bevonja az alhaszonbérletet is s az alhaszonbérlet emelésének kérdését rendszerint a haszonbérlet emelésének kérdésével együttesen tárgyalja és dönti el, ha csak a külön tárgyalás és külön határozathozatal célszerűbbnek nem látszik.

Mindenestre külön eljárás keretében kell eldönteni az alhaszonbérlet emelésének kérdéséről s a vegyes bíróságot is külön kell megalkotítani akkor, ha a vegyes bíróság a haszonbérlet emeléséről már határozatot hozott s ennek következtében a haszonbérlet az alhaszonbérlet emelésére irányuló kérelmet már csak a haszonbérlet emelése kérdésében hozott határozat meghozatala után terjesztheti elő.

Az alhaszonbérletet csak annak az összegnek arányos része erejéig lehet emelni, amely összeggel a vegyes bíróság a haszonbérlet emelése iránt a jelen rendelet alapján hozott határozatban megállapította, hogy az alhaszonbérlet emelése folytán a haszonbérlet az általa fizetendő haszonbérlet 10%-nál magasabb haszonhoz ne jusson.

Az alhaszonbérlet emelése iránt előterjesztett kérelmet

eldöntésénél a vegyes bíróság minden egyes alhaszonbérletre nézve az illető alhaszonbérlet viszonyainak külön mérlegelésével állapítja meg, hogy az alhaszonbérlet az illető alhaszonbérletre nézve emelhető-e.

7. §. Ha a haszonbérbeadó olyan haszonbérlet ellen kívánja a haszonbérlet emelését, aki az egész haszonbérlet ingatlan haszonbérletbe adván, a haszonbérletből az általa fizetett haszonbérlet 10%-nál nagyobb hasznót nem húz, a haszonbérlet emelésének csak akkor lehet helye, ha a haszonbérbeadó egyúttal az alhaszonbérlet megfelelő emelése iránt is terjeszt elő kérelmet s ez a kérelmet az alhaszonbérlet részéről az egyes alhaszonbérletekből hozott és a rendes polgári haszonnal magasabb jövedelmek folytán a jelen rendelet értelmében teljesíthető. Mindenesetre ilyen haszonbérletnek kell tekinteni a Magyar Földhitelezetek Országos Szövetségét és az Országos Központi Hiteleszövetkezetet is, amennyiben az általa haszonbérlet ingatlan alhaszonbérletbe adta.

Ha az 1. bekezdés alá eső haszonbérlet ellen az eljárás a haszonbérlet emelése iránt a jelen rendelet életbelépésekor már folyamatban van, a haszonbérbeadó az alhaszonbérlet ellen a kérelmet a jelen rendelet életbelépésétől számított 30 nap alatt, ha pedig kétséges, hogy a haszonbérlet a jelen § alá esik, ezt a körülményt megállapító vegyes bírósági határozat közlésétől, amely határozat ellen külön felelővételnek nincs helye, számított 15 napon belül pótlólag előterjesztheti, különben a vegyes bíróság a haszonbérlet emelése iránt előterjesztett kérelmet elutasítja. Ha pedig a vegyes bíróság a haszonbérlet emelése kérdésében már döntött és ez a határozata jogerőre emelkedik, az alhaszonbérlet ellen a kérelmet a 6. §-nak megfelelően a haszonbérlet terjesztheti elő.

A jelen § alá tartozó esetekben az alhaszonbérlet ellen csupán a haszonbérlet részéről már előterjesztett kérelmet a haszonbérbeadó kérelmével nem pótolja. Ez a szabály nem nyer alkalmazást az előző bekezdés utolsó mondatában tárgyalt esetekben.

Az előző § 3., 5., 7. és 8. bekezdése a jelen § alá tartozó esetekben is megfelelő alkalmazást nyer.

VI. Vegyes bíróság alakítása.

8. §. A vegyes bíróság elnökét és két tagját a felügyelete alatt álló bíróságok bírái közül a törvényszék elnöke jelöli ki, másik két tagja közül az egyiket gazdasági szakértők sorából a haszonbérbeadó, a másikat pedig a haszonbérlet nevezzi meg. Ha ugyanazzal a szerződéssel több haszonbérletet veit haszonbérlet ingatlanokat, mindazok a haszonbérlet egyúttal nevezik meg a vegyes bíróságnak emellett másik tagját, akikre nézve a haszonbérbeadó a haszonbérlet emelése iránt a kérelmet együttesen terjesztette elő. Ha valamelyik tag megnevezése a kitűzött határidőn belül meg nem történik, vagy a megnevezett tag működését kellő időben meg nem kezdi, az ekkéni hiányzó tagot az emellett szakértők sorából a törvényszék elnöke vagy rendelkezésére a vegyes bíróság elnöke nevezzi meg. A megnevezés előtt azok a felek, akiknek a hiányzó tagot együtt kellett volna megnevezniük, a szükségeshez képest meghallgathatók.

Ha az alhaszonbérlet emelése iránt kérelmet az alhaszonbérbeadó haszonbérlet ellen folyó eljárás alatt a bíronevezés előtt terjesztette elő, akkor a haszonbérlet és azok az alhaszonbérlet, akik ellen az alhaszonbérlet emelését kérik, rendszerint közösen nevezik meg a vegyes bíróságnak azt a tagját, akinek nevezésére különben a haszonbérlet volna jogosult. Evégből részükre megfelelő határidőt kell kitűzni. Az emellett tagot a haszonbérlet maga nevezzi meg, amennyiben a vegyes bíróság elnöke, vagy ha ez az elnök még nincs kijelölve, a törvényszék elnöke az alhaszonbérletnek a bíronevezésre kitűzött határidő eltelte előtt beadott indokolt kérésére megengedi, hogy az alhaszonbérlet közösen egy külön tagot nevezhessenek a vegyes bíróságra. Külön tagot nevezhetnek a vegyes bíróságra az alhaszonbérlet a vegyes bíróság elnökének engedélyével akkor is, ha a haszonbérlet a vegyes bíróságnak azt a tagját, akinek megnevezésére az alperes jogosult, ennek a rendelkezés életbelépése előtt már megnevezte. Ha az alhaszonbérlet a külön tag megnevezését a kitűzött határidőn belül nem közli a bírósággal, a külön tag nevezése elmarad s a vegyes bíróság a külön tag nélkül alakul meg. Ily külön tag nélkül alakul meg a vegyes bíróság akkor is, ha a megnevezett külön tag működését a kellő időben meg nem kezdi.

VII. Eljárás a vegyes bíróság előtt.

9. A vegyes bíróság vagy annak bírói tanácsa előtt a fél személyesen járhat el; magát ügyvéddel vagy az 1911. évi l. t. cikk 95. §-ának 1-4. pontjában említett meghatalmazottal is képviselheti. Ha a haszonbérbeadó gyámság vagy gondnokság alatt áll és a gyám vagy gondnok a gyámhatóság felhívására sem terjeszt elő a haszonbérlet emelése iránt kérelmet, a gyámhatóság az 1877. XX. t. c. 173. §-ának utolsó bekezdése alapján a fizeti ügyész útján intézkedhetik.

A vegyes bíróságra megnevezett nem bírói tagokra nézve előterjesztett kizárósi kérelmet felől a vegyes bíróság bírói tanácsa határoz. Ily határozat ellen felelővételnek helye nincsen. A bírói tanácsnak a jelen rendeletben külön felelővétel olyan egyéb határozatai ellen, amelyek ellen a felelővétel jogszabály ki nem zárja, egyfokú felelővételnek van helye az ítéletátláshoz.

A vegyes bíróságnak érdemben hozott határozatai ellen is egyfokú felelővételnek van helye az ítéletátláshoz. Ez a szabály áll akkor is, ha a vegyes bíróság határozatát a jelen rendelet életbelépése előtt bármikor hozta is meg, sőt még akkor is, ha az emellett határozat ellen a fél az

eddig alkalmazásban volt jogszabály keretében már felelővittelélt. Nincs helye azonban a haszonbérlet (alhaszonbérlet) részéről felelővételnek a vegyes bíróság olyan határozata ellen, amelylyel a haszonbérlet (alhaszonbérlet) 50%-nál nem nagyobb emelést mond ki.

A felelővittelélt a határozat közlésétől számított 15 napon belül, ha pedig a vegyes bíróságnak érdemben hozott határozatát a jelen rendelet életbelépése előtt a felelővitteléltre jogosult féllel már közölték, a jelen rendelet életbelépésétől számított 30 napon belül kell a törvényszéknek beadni.

A nem kellő időben beadott felelővittelélt a vegyes bíróság bírói tanácsa utasítja vissza. Ily határozat ellen felelővételnek nincs helye.

Amennyiben a haszonbérbeadó megélhetése különben veszélyeztetve volna, a vegyes bíróság a haszonbérbeadó kérelmére a haszonbérlet felelővittelélt esetében kötelezheti, hogy a felelővittelélt elintézése előtt is az emelés terhére előleget fizessen a haszonbérbeadónak.

A vegyes bíróság eljárásában alaki szabályokhoz kötött nincsen; szótöbbséggel határoz; ha pedig a vegyes bíróság az alhaszonbérlet által megnevezett külön tagjai alakul meg, szavazategyenlőség esetében az a határozati terv emelkedik határozattá, amelyre a vegyes bíróság elnöke is szavaztatát adta. A vegyes bíróság határozatai indokolni kötelek s azokat csak a vegyes bíróság elnöke írja alá.

A vegyes bíróság elnöke és bírói tagjai a székhelyükön kívül teljesített eljárás esetében a reájuk irányadó szabályok szerint napidíjat és utiköltséget számíltatnak fel. A vegyes bíróság többi tagját beszámításainak megtérítésén felül a költségviselésre köteles fél terhére mérsékelt díj illeti. A díjat a vegyes bíróság bírói tagjaiból alakuló tanács állapítja meg. A költség előlegzésére a felek a szükségeshez és méltányosságához képest kötelezhetők.

Ha azokban az esetekben, amelyekben a vegyes bíróság bírói tagjaiból alakuló tanácsnak kell határozatot hoznia, a tanács az ügyben eljáró bírákhoz elháríthatatlan akadály miatt meg nem alakulhat, a törvényszék elnöke az akadályozott bíró helyett más bírót jelöl ki.

VIII. Eljárás felelővittelélt esetében.

10. §. A vegyes bíróság bírói tanácsának határozatai ellen beadható felelővittelélt az ítéletátlá hármas tanácsban, a vegyes bíróság határozatai ellen kellő időben beadott felelővittelélt pedig ugyancsak az ítéletátlá vegyes tanácsban intézi el.

A vegyes tanács elnökét és két bírói tagját az ítéletátlá elnöke az ítéletátlá bírái közül jelöli ki; másik két tagja közül az egyiket az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a másikat az Országos Magyar Földbérlet Egyesület gazdasági szakértők sorából nevezzi meg. Az emellett egyesületek egyidejűleg kötelesek két-két póttagot is megnevezni, akik közül egyet-egyet a vegyes tanács elnöke a tanácsba az esetleg akadályozott rendes tagok helyébe behívhat. Ha a megnevezés a kitűzött határidőn belül meg nem történik, az ekkéni hiányzó tagot ugyancsak szakértők sorából az ítéletátlá elnöke vagy rendelkezésére a vegyes tanács elnöke nevezzi meg. A kijelölés és megnevezés a jelen rendelet hatályosságának tartamára szól. A felmerülő szükségeshez képest a jelen rendeletnek megfelelő módon új kijelölésnek vagy megnevezésnek van helye s egy ítéletátlánál több vegyes tanács is alakítható.

A vegyes tanács a vegyes bíróság eljárására irányadó szabályok szerint jár el. Az ítéletátlá határozata ellen további felelővitteléltnek helye nincsen s a jelen rendelet alá tartozó ügyek rendes bíróság elé sem vihetők.

Amennyiben a felettes ítéletátlá az eljárásban elleneséges megszállás következtében akadályozva van, vagy vele az emellett okból szabadon érintkezni nem lehet, helyette a legközelebb fekvő nem akadályozott, ítéletátlá jár el.

IX. Elállás a haszonbérletől a haszonbérlet emelése esetében.

11. A haszonbérlet emelése esetében az olyan haszonbérlet, kinek haszonbérlete csak az 1919/20. gazdasági év után jár le, a vegyes bíróság határozatának jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül a vegyes bíróság elnökénél bejelentheti, hogy a haszonbérlet emelésébe nem nyugszik bele, hanem a haszonbérletől a határozat jogerőre emelkedésekor folyó gazdasági év végével eláll. A haszonbérlet erről a bejelentéséről a haszonbérbeadó közvetlenül is értesítheti. Elállás esetében a gazdasági év végéig nem a felemelt, hanem a haszonbérlet szerződésnek megfelelő haszonbérlet kell megfizetni. Elállásnak azonban nincs helye, ha a határozat a haszonbérletnek 50%-nál nem nagyobb emelést mond ki. Elállásnak továbbá nincs helye akkor sem, ha a haszonbérbeadónak az elállásról szóló értesítés vételétől számított 15 napon belül előterjeszthető kérelmére a vegyes bíróság megállapítja, hogy a haszonbérletnek a haszonbérlet emelésével szemben megfelelő ellenértéket nyújt a haszonbérletből a megelőző években hozott az a jövedelme, amely a rendes polgári hasznót messze meghaladja. Ezt a vegyes bíróság kérelemre már a haszonbérlet emelése tárgyában hozott határozatában is megállapíthatja.

Elállásnak nincs helye végül akkor sem, ha a haszonbérbeadó az elállásról szóló értesítés vételétől számított 15 napon belül a vegyes bíróság elnökénél bejelenti, hogy megelégszik a haszonbérlet 50%-kal való emelésével. Az elállás jogi következményeit, így különösen azt is, hogy mennyiben legyen köteles a haszonbérbeadó a haszonbérlet idelőlotti megszünetése okából megtéríteni a haszonbérlet által a haszonbérletbe az okszerű gazdálko-

dásnak megfelelően és jöhiszeműen befektetett hasznos beruházásoknak még meglevő azt az értéket, amely a haszonbérletnek a hátralévő haszonbérleti évek alatt különben megérné, a vegyes bíróság bírói tanácsa állapítja meg és egyúttal hatályon kívül helyezi a haszonbér emelése tárgyában hozott határozatot is. Ezt a határozatot a vegyes bíróság bírói tanácsa a haszonbér 50%-án túlmenő emelés tekintetében hatályon kívül helyezi akkor is, ha a haszonbérbeadó az előbbi bekezdés szerint bejelenti, hogy megelégszik a haszonbér 50%-kal való emelésével.

Ha a haszonbér emelése után a vegyes bíróság az alhaszonbérlet emeléséről külön határozatot hoz, azt a határidő, amelyen belül a haszonbérlet a haszonbér emelése miatt a haszonbérlettel ellátást bejelentheti, az alhaszonbérlet emelése tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani. Ilyen esetben a határidőt a vegyes bíróság bírói tanácsa a haszonbérlet indokolt kérelmére egy ízben meghosszabbíthatja. A vegyes bíróság bírói tanácsa a felek meghallgatása után minden számbajövő körülmény gondos mérlegelésével legjobbat elhatározza, hogy az alhaszonbérbeadó haszonbérletnek és az egyes alhaszonbérletnek a haszonbér vagy alhaszonbér emelése okából ellátása — közös megegyezésük esetén kívül is — mennyiben engedhető meg és hogy ha nem mindgyökűk áll el a haszonbérlettel, az ellátás megengedése következtében miként alakul a jogviszony a haszonbérbeadó, a haszonbérlet és az el nem álló alhaszonbérlet között, végül, hogy ellátás esetében a hasznos beruházások meglevő értékének megtérítésére a haszonbérbeadó az előző bekezdés szerint mennyiben kötelezhető. Nincs helye ellátásnak annak részéről, akire nézve a jelen § 1. vagy 2. bekezdésében említett okok valamelyike fennforog, azonfelül különösen az alhaszonbérbeadó haszonbérlet részéről még akkor sem, ha a felmentett haszonbérlet és a haszonbérlettel kapcsolatos költségeit az el nem álló alhaszonbérlet által fizetendő alhaszonbérlet fedezik. Azt, hogy ellátásnak nincs helye, kérelemre a vegyes bíróság ilyen esetben is megállapíthatja már a haszonbérlet (alhaszonbérlet) emelő határozatában.

Ha az előző két bekezdés esetében a megtérítés összege nézve az érdekeltek meg nem egyeznek vagy a haszonbérlet átadása körül egyéb viták merülnek fel, a felek a jelen rendelet szerint alakult vegyes bírósághoz fordulhatnak.

X. Vegyes és sáros rendelkezések.

12. Nincs helye a haszonbér emelésének bíróság útján, ha a haszonbérbeadó nyilvános számadásra köteles vállalat vagy más kereskedelmi társaság, avagy olyan személy, aki ingatlanok vételével és eladásával üzletszerűen foglalkozik, vagy aki szokásos üzérkedő, vagy aiki vagyonát a háboru alatt a tisztes polgári hasznót megjelölt nyereségek hajszolásával szerezte. Ez a rendelkezés nem nyer alkalmazást az alhaszonbérbeadó haszonbérletre nézve, ha vele szemben a haszonbérlet a jelen rendelet alapján emelik.

13. Ha az érdekeltek fél a haszonbér vagy alhaszonbér emelése tárgyában az 1381/1919. M. E. számú rendelet életbelépése után, de még a jelen rendelet életbelépése előtt egységet kötött és valószínű lesz, hogy azt csak az 1381/1919. M. E. számú rendeletnek a jelen rendelettel eltérő téves értelmezése folytán a bírósági eljárás elkerülése végett kötötték ennek következtében érzékeny károsodásnak van kitéve, a jelen rendelet életbelépésétől számított 30 napon belül vegyes bíróságtól kérheti az említett egységnek egészen vagy részben hatályon kívül helyezését és a haszonbér vagy alhaszonbér emelése kérdésében vegyes bírósági határozat hozatását. Nincs helye a haszonbérlet vagy alhaszonbérlet részéről ily kérelemnek, ha a haszonbérlet vagy alhaszonbérlet egység útján 50%-nál nem nagyobb mértékben emelték. A jelen rendelet vonatkozó rendelkezései ebben az eljárásban is megfelelő alkalmazást nyernek.

14. A haszonbér emelése folytán a jelen rendelet életbelépése előtt már teljesített felülfizetések külön nem követelhetők vissza sem a jelen rendelet életbelépése előtt hozott határozat ellen beadott felelővétel, sem a vegyes bírósági határozatnak az említett felelővétel következtében megváltoztatása, sem a haszonbérlet emelése tárgyában a jelen rendelet életbelépése előtt létrejött egységnek hatályon kívül helyezése következtében; azonban a haszonbérlet emelésének jogerős eldöntése után a később esedékesé váló haszonbérlettel beszámításnak lehet helye, ha a bíróság a haszonbérlet kisebb mértékben emelne.

A vegyes bíróság, figyelemmel a felek vagyoni viszonyaira, a méltányossághoz képest állapítja meg, hogy ily beszámításnak van-e helye s beszámítás esetében az említett felülfizetések hány haszonbérlettel és milyen arányban megosztva legyenek beszámíthatók.

15. Ha az alhaszonbérbeadó haszonbérlet az alhaszonbérbeadó ingatlanokért kikötött alhaszonbérletből annak az összegnek 10%-ánál magasabb haszonhoz jut, amely az általa fizetett haszonbérletből az alhaszonbérbeadó területre, annak minőségét is figyelembe véve, esik, az alhaszonbérlet vegyes bíróságtól bármikor kérheti az alhaszonbérlet megfelelő mértékű csökkentését (6. § utolsó bekezdés). Ennek a mértékű csökkentés hatálya a mértékű csökkentés idejében folyó alhaszonbérlet év kezdetétől számít és rendszerint kiterjed az alhaszonbérlet szerződés még hátralévő egész tartamára.

Ily kérelmek, valamint a jelen rendelet életbelépése előtt már előterjesztett ily kérelmek elintézésére, a vegyes bíróság alakítására, eljárására s a felelővételre is a jelen

rendelet vonatkozó szabályai megfelelő értelemben nyerve alkalmazást.

Nincs helye a jelen § alapján az alhaszonbérlet emelésének oly alhaszonbérlet javára, aki a 12. § első mondata alá esik.

16. A jelen rendelet alapján előterjesztett kérelmek tárgyában hozott érdemleges határozatok egy-egy kiadványát jogerőre emelkedésük után fel kell terjeszteni az igazságügyminiszterhez és a földművelésügyi miniszterhez is.

17. A jelen rendelet életbelépésével az 1381/1919. M. E. számú rendelet egész terjedelmében hatályon kívül helyezett, ennek következtében hatályát veszti az említett rendelet végrehajtása tárgyában 27.000/1919. I. M. sz. alatt kibocsátott rendelet is.

Az 1. bekezdésben említett rendeletek hatályon kívül helyezése nem érinti az 1381/1919. M. E. számú rendelet 5. §-a alapján haszonbérletkérelmek iránt már előterjesztett kérelmeket s az ily kérelmekkel előterjesztett igazolási kérelmek folytán még folyamatban levő ügyeknek az említett rendeletek értelmében való elintézését. A netán szükségesnek mutató részletes szabályokat a földművelésügyi miniszter és az igazságügyminiszter a felmerülő szükséghez képest rendelettel állapíthatja meg.

Az ideai rézgálicszükséglet biztosítása.

Rubinek Gyula földművelésügyi miniszter 1. évi január 31-én 50.300. szám alatt értesítette a meg nem szállott területen levő vármegyék alispánjait, hogy a földművelésügyi kormány a szőlősgazdák rézgálicszükségletéről az ideán is gondoskodik, oly módon, hogy minden kal. hold szőlőterületre, előreláthatólag, 15 kg. rézgálic fog jutni s ez a mennyiség úgy, mint az előző években történt, a törvényhatóságok útján fog kiosztásra kerülni.

Az első részletet a földművelésügyi miniszter már ki is utalta s ennek szétosztásánál a következő szempontok figyelembevételét rendelte el:

A kiosztandó rézgálic csak az illető törvényhatóság területén fekvő s művelés alatt álló szőlők folyó évi permétezésére szolgál s abban minden szőlőbirtokos szőlőterületre arányában részesítendő. Az esetleg más helyről beszerzett készlet az igényjogosultságot nem érinti, ha azonban valaki az állami rézgálicból egyáltalában semmit, vagy a reá jutó mennyiségnél kevesebbet óhajtaná átvenni, az így fennmaradó rézgálicmennyiség felett a földművelésügyi miniszter rendelkezik.

A rézgálic ára a törvényhatóság első tisztviselője által kijelölendő vasúti, vagy hajóállomásra bérmentve szállítva, kilogrammonként harminc (30) korona. Ezenfelül a törvényhatóság a kezeléssel és kiosztással felmerülő összes költségek fejében kilogrammonként hatvan (60) fillért számíthat fel s ebből fedezendő azok a költségek is, melyek a törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt vasúti, vagy hajóállomástól távolabb fekvő helyekre való fuvarozással felmerülnek.

A rézgálic szétosztásánál a törvényhatósági gazdasági egyesület, vagy valamely ottani szövetkezet is igénybe vehető. Ott, ahol a „Hangyának” vidéki főkjai vannak, e főkok vendékek igénybe.

Az elszállítását és a rézgálicért járó összegnek a törvényhatóságoktól leendő előzetes beszámolását a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” fogja végezni. A kiutalt rézgálic árát a felektől a törvényhatóság első tisztviselői teredik be, a szállítást csak az összeg előzetes lefizetése után indul meg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezettel a szétküldésre nézve létesítendő megállapodás alapján, úgy, hogy a szállítás ne elapóvva, hanem nagyobb tételekben történhessen s oly állomásokra, honnan a további szállítást tényleg könnyen elvégezhető.

Hogy a még kiutalandó rézgálic kellő időben legyen elszállítható s a permétezési munkálatok folytonossága meg ne zavartassék, felhívja a miniszter az alispánokat sürgős jelentésükkel az iránt, hogy a törvényhatóságok területén levő szőlőkre katasztrális holdanként 15 kg.-ot számítva az ezáltal kiutalt rézgálicon felül van-e még s mily mennyiségre van szükségük.

Védekezés a ragadós tüdőbél behurcolása ellen.

Rubinek Gyula földművelésügyi miniszter rendeletet küldött a törvényhatóságokhoz, amelyben felhívja azokat a ragadós tüdőbél elleni védekezésre. A veszedelmes betegség ellen való védekezés szempontjából a következők betartására hívja fel a gazdákat: Az állaton észlelt minden belső megbetegedést, de különösen a legzöszervek megbetegedését az elsőfokú hatóságok, valamint az állatorvosi hivataloknak feltétlenül és haladéktalanul be kell jelenteni. Községekben az előjáróságon.

Idejektorán történt bejelentés esetén, ha a szarvasmarha elpusztul, a tulajdonos teljes becsértékben kártérítést kap, késedelemes bejelentéskor a gazdákat szigorú pénzbírsággal sújtják. Megjegyzésként a földművelésügyi miniszter, hogy a ragadós tüdőbél Stájerországban, Karintiában és a megszállás alatt levő Brassó vármegyében is fellépett.

A földművelésügyi miniszter egy másik rendeletében arról intézkedik, hogy minden megszállott területről, akár marhavélel, akár anélkül behozott állatot a legközelebbi község előjáróságának 24 órában belül be kell jelenteni s a bejelentés alkalmával állatorvosi vizsgálatot kell meg-ejteni, melynek eredménye a bejelentésről kiállítandó igazolványra feljegyzendő. Ez a rendelkezés egyaránt kiterjed a továbbtartásra, valamint a lovagásra szánt, megszállott területekről behozott állatokra.

Uj burgonyaárszabás.

A városokban, kivált pedig Budapesten, igen nagy a burgonyahiány s ennek enyhítésére a kormány az eddigi

áron felül magas termelői, illetve szállítási jutalmat engedélyezett. A burgonya termelői ára ugyancs az 1919. október 18-iki 5283. M. E. számú kormányrendelet alapján métermázsánként 60 korona, amiből 40 korona termelői jutalom járult. A közlelmzési miniszter most ezen a métermázsánként 100 koronás áron felül folyó hó 1-től 28-ig történő szállítás esetére métermázsánként 150 korona szállítási prémiumot engedélyezett s ezenkívül az 5283. M. E. számú rendelet 11. §-a értelmében métermázsánként 6 korona térítés is jár a termelőnek, vagyis a burgonya február havi teljes termelői ára métermázsánként 258 korona, a márciusi ár pedig 253 korona lesz. A fogyasztói árak is ennek megfelelően emelkedtek. Budapesten a burgonya nagybani ára métermázsánként 340 korona, kicsinybani ára pedig a közvetlen fogyasztók részére Budapesten kilogrammonként 3 korona 90 fillér, Budapest környékén kilogrammonként 4 korona.

Rendelet az 1920. évi cukorrépa-termelésről.

Folyó hó 8-án lépett érvénybe a kormány 387. M. E. számú rendelete, melynek értelmében a folyó 1920. évi cukorrépa-termelés és az ideai terméssé cukorrépa felhasználása semminemű korlátozás alá nem esik. Ehhez képest az 1920. évi terméssé cukorrépa és cukorgyári vállalatok között szabad megegyezés tárgya. 1920. évi szeptember hó 1-től kezdve a cukortermelés, valamint az 1920/21. termelési időszak alatt belföldön előállítandó cukor forgalombahozatala is teljesen szabad lesz. A pénzügyminiszter a közfogyasztás érdekének biztosítása végett ellenőrzi, hogy a cukorgyári vállalatok a cukorért az 1920/21. termelési időszakban mekkora árat követeljenek s amennyiben a cukorért követelt ár méltánytalanul magas volna, úgy a pénzügyminiszternek jogában áll a cukor határárát újból megszabni.

A folyó termelési időszakra nézve a cukor termelését és forgalombahozatalát illetőleg továbbra is a pénzügyminiszter mált évi október 5-iki 56.130. számú rendelkezésének rendelkezési irányadó. Az 1920/21. termelési időszakra vonatkozólag kimondja a 387. M. E. számú kormányrendelet, hogy a cukorgyári vállalatok saját hatáskörükben lesznek kötelesek arról gondoskodni, hogy az ország lakossága a termelésnek megfelelőleg a közlelmzési miniszter ellenőrzése mellett a törvényhatóságok útján cukorral ellátsanak. Ha az ország lakosságának cukorral való ellátása fenakadna, a cukor forgalombahozatalát a közlelmzési miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg szabályozhatja. Végül felhatalmazta a kormányrendelet a pénzügyminisztert, hogy az 1920—21. termelési időszakban előállítandó cukor árából a törvényhozás jóváhagyása mellett az államkincstár részére megfelelő részesedést biztosíthasson.

Mesterséges édesítőszer forgalma és árszabása.

A pénzügyminiszter 8333. számú folyó hó 8-iki rendelete értelmében a cukor pótlásaként közfogyasztásra kerülő mesterséges édesítőszernek mennyiségét a mindenkori cukorkészletnek arányában a pénzügyminiszter a közlelmzési miniszterrel egyetértőleg állapítja meg. A közfogyasztásra szánt mesterséges édesítőszerket a Cukorközpont útján, a cukor hatóság szétosztásánál követelt eljáráshoz hasonlóan, egyelőre 20 dkg. cukorértéknek megfelelő egyedárusági csomagokban bocsátják forgalomba.

A közfogyasztásra kerülő 20 dkg. cukorértéknek megfelelő saccharin-csomag (kis csomagolás) alapárát 4—K-ban és ehhez képest az 500 darab ilyen kis csomagot tartalmazó saccharin-csomag (nagy csomagolás) alapárát 2.000—K-ban állapította meg a pénzügyminiszter. Nagykereskedői költségek és haszon címén az alapáron felül kis csomagonként —10 fillér, nagy csomagonként 50—K számítható fel.

A közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban a most említett tételeken felül, kiskereskedői haszon és költség címén kis csomagonként további —24 fillér, nagy csomagonként további 120—K-t szabad felszámítani.

A kukorica forgalmi korlátozásának részleges megszüntetése.

A gabonagyűjtés országos kormánybiztosának folyó hó 10-én érvénybe lépett 3000. számú rendelete a kukorica forgalmának korlátozására vonatkozó mált évi 5305. M. E. számú kormányrendelet hatályát — a készletek szállítási-szára vonatkozó rendelkezések épségben tartása mellett — folyó hó 11-től kezdve megszüntette Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye dunabalgparti területén, Bácsbokdög vármegye meg nem szállott területén, Csongrád, Jász-nagykunszolnok, Zemplén, Abauj-torna, Gömör-hishont, Nógrád, Hont, Heves, Borsod vármegyék meg nem szállott területén, továbbá Kecskemét és Miskolc városokban. A forgalmi korlátozások megszüntetése nem terjed ki a közfogyasztás céljára már felajánlott, illetve olyan kukoricamennyiségekre, amelyekkel az egyes törvényhatóságokra hirtől kontingens biztosítása érdekében az egyes gazdaságok még megterhelhettek. E készleteknek a közfogyasztás elől bármilyen módon való elvonása büntetés alá esik.

A sűrfőzés szabaddá tétele.

A folyó hó 10-iki 5933. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy a folyó hó 11-től kezdve előállítandó sűrlé cukormérő foká semminemű korlátozás alá nem esik s a sűrlé cukormérő fokának megállapítására, valamint a sűrfőzés céljára még beszerzésének és felhasználásának eltiltására vonatkozó 1917. évi 3293. M. E. számú kormányrendeletnek idevágó rendelkezései hatályukat veszítik.

A tavalyi hazai termései okorrépanagátvétele.

A földművelésügyi miniszter f. hó 6-iki 100,611. számú rendelete értelmében az 1919. évi hazai termései okorrépanagátvétele irányadó minőség (szokvány) a német normában állapított meg, amelyet az 1919. évi „Utmutató a budapesti állami vetőmagvizsgálóállomás igénybevételéhez” 32. lapján közölt.

Szeszföldék kukoricakészletének bejelentése.

A gabonagyűjtés országos kormánybiztosa f. hó 8-án felhívta valamennyi fogyasztási adó alá eső szeszföldé vállalkozóját, hogy nyolc napon belül jelentse be a gabonagyűjtés országos kormánybiztos illetékes v. déki kirendeltségének vagy ahol ilyen nincs, az illetékes vármegyei állami gazdasági felügyelőségnek: mennyi kukorica van ezidő szerint birtokukban s hogy e kukoricakészletből mennyi az egészséges, emberi élemezésre alkalmas kukorica, mennyi alkalmas állati takarmányozásra és mennyi kukoricájuk oly fokban romlott, hogy sem hizlalásra, sem élesztőgyártás céljára nem alkalmas? Egyidejűleg meg kell jelölni a bejelentésben azt is, hogy a szeszföldé romlott kukoricájából mily mennyiségnek szeszgyártás céljára leendő felhasználására kér engedélyt. Egészséges kukoricából szesz főzni vagy ily célra egészséges kukoricát vásárolni tilos.

A nemzetgyűlési kisgazdapárt.

Az Országos Kisgazda- és Földművespárt megválasztott képviselői e hó 12-én tartották első gyűlésüket, amely egyúttal alakuló értekezlet volt. Megállapította a párt, hogy 79 megválasztott képviselője van és ezzel legnagyobb partja a nemzetgyűlésnek. Elhatározta aztán a párt, hogy külön pártállását és földművelő jellegét nem adja fel, hanem az egyesülés pártjával az együttműködésre készségesen hajlandó. *Rubinek* Gyula földművelésügyi miniszter a párt irányeszméről és törekveiről nevezetesen kijelentéseket tett. Elmondotta, hogy mindenekelőtt való feladatának tartja a párt a rend, legyelem és tekintély helyreállítását és a szociális béke megteremtését. A *földreformról* szólva rámutat arra, hogy már a háború alatt, de különösen annak gyászos befejezése után felmerült annak szüksége, hogy földhöz juttassák elsősorban azokat, akik a hazaért véreztek, akik rokkantakká lettek, mind azokat a tiszteletes elemeket a falunak, akik a maguk becsületes munkájából meg tudnak élni, akik a maguk szorgalmával és takarékoságával vagyont szereztek és kellő anyagi és erkölcsi biztosítékot nyújtanak arra, hogy becsületes polgárai lesznek a hazának, hogy a földet, amelyet a haza rájuk bíz, becsülettel és szorgalommal meg fogják művelni. Ez a gondolatmenete a párt programjának, amit becsületesen meg is fog valósítani, hogy ezáltal is közelebb jussunk a társadalmi békehez. Kifejtette ezután, hogy azok az államok, amelyeknek szocialista alapon álló kormányzatuk van, a gyakorlatban sehol sem tudtak eredményeket elérni. A szocializálás gondolatának ellensége. Az egyén szabad érvényesülésének alapján áll, mert az egyén minden elnyomása a kommunizmus felé vezet.

Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter a pénzügyi helyzetről szólva, kifejtette, hogy az a termelés megállításával, az ipar és kereskedelem teljes tönkremenésével alapjaiban teljesen megrendült. A pénz értékének fenntartása behozatal után nem javulhat, termelésünk az ipar terén sem lendülhet fel, mivel kifosztottak minket. A föld az a szikla, amelyre építhetünk és amelyre pénzügyi helyzetünket javíthatjuk. Ipari kincseinket rettenetesen drágán kell megvásárolni, melynek ellensúlyozására a föld termését kell a pénzügyi helyzet javítására felhasználni. Ha a mezőgazdaságot fellendítettük, azután jöhet sor az ipar felvirágoztatására is. Ki kell építeni a szövetkezeti rendszert és a falut meg kell szervezni. Az államháztartás kiadásait redukálni, a bevételeit pedig újabb adó-reformokkal fokozni kell. Szóltat a valuta javításának módjairól, melyet Európának is magárával kell tenni. *Ipolyi-Keller* Gyula közéleti-művelődési államtitkár az elnevezési kérdéseket ismertette és kijelentette, hogy az áruzsorára letörésére minden eszközt igénybevesznek.

VEGYESEK.

Friedrich Géza halála. Friedrich Géza, miniszteri tanácsos, az állami ménésbirtokok főigazgatója, február 12-ikén egyheti betegeskedés után 54 éves korában meghalt spanyolbetegségben. A földművelésügyi minisztérium egyik legkiválóbb és legképzettebb főtisztviselőjét vesztette el az elhunytban. Rendkívül szorgalmas ember volt a megboldogult, aki kora reggeltől késő estig dolgozott a reabizott ügyek érdekében. Az állami birtokok üzemtervei megfelelő átdolgozásában jelentős részt vett és nagy érdemei vannak az irányban, hogy az állami birtokok modern mintagazdaságokká fejlődtek. Széles látókörű, nagy tudású, modern gondolkodású gazda volt, aki egész Európát beutazta. Különös kedvvel foglalkozott az állattenyésztéssel és az állami ménésbirtokoknak a tenyész-állattenyésztés terén kifejtett működése nagyon sokat köszönhet az ő kiváló tehetségének és szorgalmának. A magyarországi gazdasági akadémiára elvégzése után pályafutását a babilnai ménésbirtokon kezdte, onnan került be a minisztériumba, ahol Schmidt akkori államtitkár felfedezte rendkívüli képzettségét és szorgalmát. Később a fogarasi állami ménésbirtok, majd 1907-ben a babilnai állami ménésbirtok igazgatója lett. 1910-ben a gödöllői koronauradalom vezetését vette át, 1914-ben pedig visszakerült a földművelésügyi minisztériumba, mint az állami ménésbirtokok igazgatója. Központi szolgálatra a rendkívül nehéz háborús időkre esik, amelyekkel sikeresen küzdött meg, sőt még ekkor is az állami ménésbirtokokon állandó kísérletek is folytak. A földművelésügyi minisztériumban, mint gazdasági és üzemi szakembert, nagyra becsülték s minden fontosabb ügyben kikérték a tanácsát. Jóságos és bajtársias gondolkozásáért tisztviselőtársai rendkívül szerették. A román megszálló csapatok zsákmányolása, aminek megakadályozására és ellensúlyozására mindent elkövetett, nagyon megviselték idegeit, ami érthető, hiszen ötven esztendő munkáját látta megsemmisítve. Így a járványos betegség ellenálló képességében meggyengült szervezetével könnyebben küzdhetett meg. A megboldogult egyesületünknek régi ügybuzgó tagja volt, aki főleg az egyesületnek az állattenyésztés fejlesztése érdekében kifejtett munkájában tevékeny részt vett.

Halálozás. *Ivankai Kherndl* Imre fejérmegyei földbirtokos február hó 10-én 63 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult ismert nevű, igen kiváló gazda volt, aki érdemes tevékenységet fejtett ki a növénynevelés terén. Értékes gyakorlati cikkeivel lapunk tartalmát is többször gazdagította. *Pruzsina* *Pruzsinszky* József gazdasági főintéző 34 éves korában spanyol betegségben Budapesten meghalt. A megboldogult a legkiválóbb ménésbirtoki tisztviselők közé tartozott, akinek kartársai és felebbvalói szép jövőt jósoltak.

Esküvő. *Jeszenszky* Pál magyar királyi udvari tanácsos, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vezérigazgatója és neje *Gulácsy* Margit leányát, Magdát, február hó 17-én délután 1/2 órakor vezeti oltárhoz Budapesten a Szervita-téri templomban *Stech* Géza tart. honvédszár-főhadnagy, néhai *Stech* Kálmán és *Baksy* Matild fia.

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület január hó 29-én gróf *Teleki* József alelnök elnöklése alatt a gazdaközönség élénk érdeklődése mellett igazgatóválasztmányi ülést tartott, amelyen a földművelésügyi miniszteri rendeletek és a társaságok megkeresései tárgyalattak. Tudomásul vették a titkár jelentését a földbirtok-reform tárgyában tartott értekezletről és az azon hozott határozatokról. Elhatározta a választmány, hogy feliratot intéz a földművelésügyi miniszterhez a tavaszi vetőmagszükséglet biztosítása érdekében és tudomásul vette *Horthy* Miklós fővezér köszönő átiratát azon alkalomból, hogy az egyesület 100.000 koronát adományozott a Nemzeti Hadsereg céljaira. A pénz-

ügyigazgatóság átirata értelmében az 1917. és 1918. évekre vonatkozó földhasznobérek kimutatását, továbbá a románok által okozott károk adatait gyűjti az egyesület. A GEOSZ. végrehajtó-bizottságába *Agoraszti* Tivadar dr., gróf *Ráday* Gedeon és báró *Prónay* György küldettek ki. Részvétellel emlékezett meg a választmány a Hontvármegyei G. E. elnökének, *Ivanka* Istvánnak hirtelen történt elhunytá alkalmából.

Változás a német lótenyésztés vezetésében. A német lótenyésztés legfőbb irányítója, von *Oettingen* porosz főistálló-mester a folyó év elején nyugalmába vonult. Erről a személyváltásról azért emlékeztünk meg külön is lapunk hasábjain, mert előreláthatólag irányváltást is fog jelenteni a német lótenyésztési politikában. *Oettingen* ugyanis az angol telivér ló legjelkésebb, de egyben elfogult hívei közé tartozott, aki annak értékét, különösen a félvér- és országos köztenyésztésben egyoldalulag túlbesülte. Ezért, bár egyébként elsőrangú szakember volt és irodalmi terén is értékes munkásságot fejtett ki, a lótenyésztés irányítása terén kifejtett működése nem nyerte meg a gazdaközönség osztatlan rokonszenvét. Távozása alkalmával ezért egy német lapban még az ismert német hippologus, *G. Rau*, is erős bírálatban részesíti őt és az általa képviselt irányzatot, amely azonban menthető volt addig, míg a katonai szempontok voltak előtérben. Ez az irányzat azonban teljesen elvesztette alapját most, amidőn a lótenyésztést csakis a mezőgazdaság követelményei irányíthatják. Ezt azonban *Oettingen* belátni nem akarta és nagyrészt ez volt az oka azoknak a nézeteltéréseknek, amelyek közte s a gazdaközönség és a földművelésügyi miniszter között támadtak, akinek szemében bizonyára az is számla volt, hogy *Oettingen* a császár egyik kedves és bizalmas embere volt. Utóda, a hírek szerint, *Groscurth* titkos tanácsos, a földművelésügyi minisztérium egyik magasrangú tisztviselője lesz, amit szakkörökben nem látnak szívesen, mert a lótenyésztés legfőbb irányítására szakembert tartanak csak hivatottnak és alkalmasnak. *Oettingen* utódjaként a szakkörök legszívesebben *Thomsen* titkos főkörmánytanácsost látnák volna, aki eddig a porosz földművelésügyi minisztérium állattenyésztési osztályában fejtett ki igen értékes munkásságot, de különös előszeretettel foglalkozott a lótenyésztés ügyeivel és mint a félvértenyésztők szövetségének ügyvezetője is igen sokat tett a félvértenyésztés emeléséért. *Thomsen* személye azonban a német lótenyésztők sajnálatára nem jöhetett figyelembe, már csak azért sem, mert időközben ő is nyugalmába ment és Schloswigben levő birtokára vonult vissza gazdálkodni.

Szeszföldéi vállalkozók kongresszusa. A Fructus kötelekékébe tartozó központi szeszföldék *Siegescu* József dr. elnöklése alatt most tartották ezévi kongresszusukat, amelyen a földművelésügyi miniszter képviseléseben *Papp-Ragányi* István dr. miniszteri tanácsos, a pénzügyminiszter képviseléseben pedig *Pollermann* Pál dr. osztálytanácsos jelentek meg. *Kálmán* Mihály dr. a Fructus igazgatója ismertette azokat a sérelmeket, amelyek a központi szeszföldéket az októberi forradalom óta értek és rámutatott arra, hogy a központi szeszföldék rovására adott kedvezmények ezek létérdekeit veszélyeztetik. Többek hozzájárulása után elhatározta a kongresszus, hogy feliratban kéri a kormányt, biztosítsa törvényhozási úton a középponti szeszföldék jogait, hogy a már meglévő és létrejövő beruházások ne legyenek veszélyeztetve. Azt is kéri továbbá, hogy a magánkézen levő szeszföldék szövetkezeti alapra átszervezhetőek legyenek, mert csak a szövetkezeti szeszföldék tudják a gazdák igényeit kielégíteni. Ezután *Drucker* Jenő dr., a Fructus vezérigazgatója a központi szeszföldék üzemének kiterjesztéséről tartott nagyszabású előadást, amelyben rámutatott arra, hogy a jövőben a központi szeszföldéknek főfeladatukul kell tekinteni a zöldség- és gyümölcstermesztést és feldolgozást. Gy. *Szejj* János felszólalása alapján

a kongresszus elhatározta, hogy a központi szesz-főző szövetkezetek kebelében megszervezendő borszövetkezetek érdekében széleskörű propagandát indít abból a célból, hogy a gazdákat a bor szakszerű kezelésére oktassa s különösen a borral üzött lánckereskedelem ellen megvédi.

Sertéstenyésztésünk feladatai a békekötés után. Ezzel a címmel igen érdekes cikk jelent meg a *Pester Lloyd* február hó 5-iki számában *Kammer Vilmosnak*, a nagytényei sertéshizlálótelep vezérigazgatójának tollából, amely szakszerűségével, helyes megfigyeléseivel és gyakorlatilag is hasznosítható tanácsaival kitűnik a napilapok szokásos közleményei sorából és a szakkörök figyelmét is megérdemli. A cikk kiindulási pontja az, hogy a közeljövőben úgy a belfogyasztás, mint a kivitel szempontjából különösen nagy jelentősége lesz a sertéstenyésztésnek a sertés nagy szaporasága és gyors fejlődőképessége folytán. Ezért a sertéstenyésztés fogja leghamarabb kiheverni az utóbbi években az állatállományokban beállott veszteségeket, amelyek talán egyébként éppen a sertéstenyésztés terén aránylag még a legkisebbek. A jelenlegi kedvező árak bizonyára előfogyják segíteni a sertéstenyésztés felkarolását minden irányban. Kívánatosnak tartja azonban, hogy a gazdák körében a sertéstenyésztés és nevelés terén bizonyos irányváltozás álljon be, amivel kapcsolatban főleg a szaporaság fokozására, a fejlődés gyorsítására és megfelelő körülmények között a nyugati fajták felkarolására utal. Reámutat arra, hogy ha minden koca után évenként csak egy malaccal többet nevelünk fel, végeredményben ez a megcsontított Magyarországon is egy negyedmillió métermazsa zsír, ugyanannyi hússal és 3 milliárd korona értékű többletet jelent. Szükségessé tartja az u. n. szedett sertések anyagának javítását, főleg egyöntetűvé tételét és ennek érdekében megfelelő tenyésztési és szervezkedési intézkedések megtételét, a járványos sertésbetegségek ellen való erélyesebb védekezést s ennek folyamánaképpen az ojtások széleskörű felkarolását. Végül azt emeli ki, hogy a sertést csak teljesen feldolgozott állapotban szabad a jövőben kivinni, ezért az ipari hizlalás nagy jelentőségét és megfelelő fokozott álló husfeldolgozó ipar kiépítésének fontosságát hangsúlyozza.

A svájci szenakivitel. Haza érkeztek már Svájcban a földművelésügyi kormány-küldöttei, akik a Svájcba kiszállítandó takarmány ügyében tárgyaltak a svájci illetékes körökkel. Jelentésükben megállapítható, hogy az akció, amely azt célozta, hogy a Dunántul takarmányfeleslegét Svájcba vigyük ki és érte svájci szarvasrúhákat hozunk be, részint pedig valutát javítsunk, nem járt a tervbevett sikerrel, mert Német-Ausztria, amelyen keresztül kell a szállításnak történni, mintegy 140.000 tonna széna leadását követeli. Ez a követelés teljesíthetetlen, mert ebben az esetben a széna ára métermázsánként 18 frankkal drágulna meg. A takarmányszállítások azért folyamatban vannak és a földművelésügyi minisztérium becslése szerint, amennyiben a vagonhiány terén némi javulás mutatkozik, március végéig mintegy 1500 vagon takarmányt fognak kiszállítani. Megállapodott a bizottság Svájcban arra nézve is, hogy a kiszállított takarmány ellenében a földművelésügyi kormány által később meghatározandó időben és szabadon választható tenyészállatokat hozhasson be. A mai időpontot a földművelésügyi minisztérium azért nem tartja alkalmasnak, mert ezidőszakra Svájcban egy tüdőpestis fele állatbetegség nagymértékben dúl.

A tejjgazdaság fejlesztése Ausztriában. Az osztrák nemzetgyűlés mezőgazdasági bizottsága javaslatot terjesztett a nemzetgyűlés elé, amelyben kívánatosnak tartja, hogy a kormány a jövőben fokozottan törekedjék a tejjgazdaság fejlesztésére. Ennek érdekében a bizottság a következő intézkedéseket hozza javaslatba: 1. A teljesítőképesség megállapítására és fokozására irányuló intézkedéseknek és eljárásoknak

tervszerű bevezetése és támogatása, különösen a tenyésztő és törzskönyvelő szövetkezeteknél. 2. A kiváló teljesítőképességet jól örökítő apaállatoknak rendszeres díjazása. 3. A tejjgazdasági szakemberek (tejjellenőrök, törzskönyvvezetők, tejjszövetkezeti felügyelők, legelőfelügyelők, fejést tanító egyének, sajt- és vajmesterek, tejjszövetkezeti vezetők, tejjgazdasági szakmunkások) kiképzésére külön intézet létesítését, amelyet megfelelő mezőgazdasági üzemmel és tejjgazdasági kísérleti állomással is ki kellene egészíteni. 4. Külön olyan iskoláknak létesítése és támogatása, amelyekben az állatgondozást és helyes fejést tanítják. 5. E célok megvalósítására a bizottság legalább évi 400.000 K. beállítását kéri a költségvetésbe.

Erdeszeti kísérleti telep Kecskeméten. Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy a kormány Kecskeméten „erdőkísérleti telepet” állít fel, amelynek célja többek között az volna: „hogy kísérleteket folytasson az iránt, milyen fánemekkel lehetne megfelelő művelés mellett 6—10 év alatt haszonfát termelni, amire nézve külföldön már értékes eredményeket értek el”. Ezzel a közleménnyel kapcsolatban Kaán Károly h. államtitkár ur a szerkesztőséghez intézett levélben azt állítja meg, hogy 6—10 év alatt haszonfát nevelni — sajnos — nem lehet és hogy ilyen célra kísérletek külföldön sem folynak, értékes eredményeket tehát ilyen irányban ott sem értek el. Haszonfa alatt ugyanis az erdeszeti fogalmak szerint olyan faanyagot kell érteni, amely nemesak tüzelésre, de ipari feldolgozásra is alkalmas. 6 év alatt, de akár 10 év alatt is ily célra fat, nem vagyunk képesek nevelni. Az államtitkár ur szíves felvilágosítása szerint ott az Alföld homokjára való s az Alföld szükségleteinek legmegfelelőbb hazai és külföldi fajok telepítésével és e fajok különféle elegyítési módjával fognak kísérletezni, továbbá a szikes föld fásításával, különféle csemetenovelési, ültetési módokkal és sok számos oly eljárással, melyekkel az Alföld fásításának problémáját a legsikeresebben megoldani lehet. Kecskemét város atézte a földművelésügyi minisztérium akciójának nagy fontosságát és jelentékeny területet ajánlott fel kísérletezés céljaira. E szíves készség folytán és mert különben is a legmegfelelőbbnek ígérkezik a kecskeméti viszonylat, innen fog megindulni a fásítási akció és ezáltal Kecskemét városa lesz az Alföld fásítására irányuló s közzgazdaságilag annyira fontos tevékenység egyik gócpontja.

A történelem intő-zava című most megjelent könyv a halálra ítélt Magyarország főlebeszését foglalja magában új érvekkel, kitűnő csoportosítással Barmilyen szomorú is a jelen, a szerző a világtényekből kézzelfoghatóan bebizonyítja, hogy jövőnk bizonyos, mert maga a természet biztosítja fennmaradásunkat. A hét fejezetből álló munka profetai ihlettel rajzolja meg a magyarság szerepét, mely Kelet és Nyugat kapujában ötrébeli történelmi hivatás betöltésére van rendezve. A vigaszt, megnyugvást, biztatást, hitet, reményt nyújtó füzetet mindenkinek melegen ajánljuk. Ára 2 korona, portóval, ajánlva 3 korona 15 fillér. A tiszta jövedelem a Magyar Országos Védőerő Egyesületé (IV., Váci utca 38.)

Orvosi vények felülvizsgálása. Az OMGE üzemi osztálya a gyógyszerári vények (receptek) felülvizsgálását, több oldalról megnyitvanult kivánság folytán, szakértőjével ismét végezteti. A felülvizsgálás díja vényenként 15 fillér, amelyet az eredménynek közlésekor a vények egyidejű visszaküldésével — a postaköltség és idő megtakarítása szempontjából — utánvételeznek.

A beiratkozás az állatorvosi főiskolára. A budapesti állatorvosi főiskola március 1-én kezd meg újabb a tanítást. Március-május hónapokban a téli félév, június-augusztus hónapokban a nyári félév tananyagát adják elő. A beiratások február 16—28-ig tartanak.

A rézgálicszükséglet biztosítása. A földművelésügyi minisztérium erre az évre már

biztosította a szőlőpermetezésre szükséges rézgálicot. A rézgálic kg.-kénti árát 30 koronában állapították meg, amelyhez 80 fillér kiosztási költség járul. A kat. hólanként 15 kilogrammal előírányzott rézgálic aránylagos első részletének kiutalása, illetve elküldése folyamatban van. A kiosztást úgy, mint az elmúlt években is, a törvényhatóságok útján fogatosítják. Ezzel kapcsolatban közöljük, hogy a rézgálic-üzletben újabb rohamos áremelkedés történt és ma már rézgálicért 40—42 magyar koronát is jegyeznek. Szicíliai kénporért minőség szerint 19—24 koronát kérnek olaszországi állomásokon. Rafiaháncsban ugyan kézzelfogható árú nincs, de papíroskötések minősége szerint 58—66 koronában történnek teljes vagonrakományok vételénél, április, május havi szállításra, szerencsés beérkezést feltételezve. Raktáron levő, szép, fehér, hosszuzalú árúért sokkal magasabb árat fizetnek.

Az új Gyermeknap. Az Országos Allatvédő Egyesület 1920. évi Gyermeknapjára megjelent *Fodor Árpád* tanár, az egyesület főtitkára szerkesztésében. A naptár sok szép mesét, verset és képet közöl, amelyekben figyelemmel van a pedagógia kívánalmaira is. A naptár ára 1 korona, postai szállítással 1:50 K. Megrendelhető az egyesületnél, IX. ker., Ernő-u. 11—13.

Pénzügyi hírek.

A Magyar östermelő részvénytársaság igazgatósága megállapította az 1919. üzletév mérlegét és elhatározta, hogy a február 14-re összehívandó közgyűlésnek az elért 1.425.066 kor. 34 fillér tiszta nyereségből a tavalyi 6% -kal szemben — az időközben 15 millió koronára felemelt egész alaptőke után — 8% = 16 korona osztalék kifizetését fogja javasolni. A közgyűlésnek egyúttal azt is javasolni fogják, hogy az alaptőke 15 millió koronáról 20 millió koronára felemeltesék. Az új részvények kibocsátási árfolyamát, valamint a befizetés feltételeit a közgyűlés fogja megállapítani.

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy 1920. február 16-ára rendkívüli közgyűlést hív egybe a társaság alaptőkéje 60 millió koronáról 80 millió koronára felemeltesék. A tőkeemelést feltételeit a közgyűlés fogja megállapítani. A tőkeemelést indokolja egyrészt a társaság üzleteinek folytonos fejlődése és erősödése, amely a jövőben, a meglévőkhöz kívül újabb értékes külföldi összeköttetések és újabb vállalatok létesítése folytán további lendületet nyer. Másrészt affiliált vállalatának, a *Magyar Általános Ingatlanbank Részvénytársaság* és a *Magyar Östermelő Részvénytársaság* nyereségétől jobban kiterjedő üzlete, amelyek jelentékeny tőkéket igényelnek. Azonkívül a Magyar Általános Takarékpénztár harmadik affiliációja, a *Magyar Általános Bank r.-t.* is figyelemre méltó módon terjeszkedett, több vállalatot alapított, úgy, hogy jelenleg vezetése alá tartoznak: *Fischer Péter és Társa r.-t.* orvosi műszerüzem, *Kiss Ernő és Társa fa-és fémpánci különlegesek országos áruháza*, *Gábor Andor és Társa r.-t.* gyógyszerunagykereskedés, *Bánd Gyula kenyér-, kaks- és tápszer-gyár r.-t.*, *Ródsi Sándor és Társa betéti társaság* gyarmataru nagykereskedés, *Star filmgyár és filmkereskedelmi r.-t.* stb.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár részvényeseinek f. hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlése az intézet alaptőkéjének felemelését határozta el oly módon, hogy egyelőre 12.500 darab 600 K. névértékű új részvény bocsátatik a régi részvényesek rendelkezésére, míg további 12.500 darab új részvénynek alkalmas időben való kibocsátására az igazgatóság felhatalmaztatik. A régi részvényesek f. hó 9-étől f. hó 16-ig bezarólag tebeljegyzésre benyújtandó minden régi részvény után egy új részvényre gyakorolhatják az elővételi jogot, mely alkalommal az intézet főpénztáranál új részvényenként 1600 korona, továbbá 20 korona kamat és költségre befizetendő. Töredék részvényutalványok nem adatkak ki.

NYILTTÉR.

Ha rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

8108

Szicíliai, kétszeresen rafinált és örölt 98-99%-os elsőrendű minőségű

kénport

ajánlunk vagontelekben.

KORNIS KERESKEDELMI R.-T. vegyeszeti osztálya
Budapest, IV., Deák-Ferenc-tér 3. sz.

Anyarozsot

igen magas áron vesz és mintás ajánlatot kér Weiner P. József, Lombóvár.

8110

DÁNIEL MAGKERESKEDÉS,
Budapest, VII., Baross-tér 22. (Rottenbiller-utca 1. sz.)

Fajtiszta, magas csiraképeségű, szavatolt minőségű

mezőgazdasági, konyha-kertészeti és virágmagvak.

Legjutányosabb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás gazdaságok, kertészetek részére.

Legmagasabb napi áron vásárolunk:
lóhere-, lucerna-, baltacim-,
valamint egyéb gazdasági magvakat.

8080

Központi szeszfőzdeberendezéseket és pálinkafőzőüstöket raktáron tart és szállít: 8087

ARÁNYI ADOLF rézműrúgyár, Újpest, Lőrinc-u. 7.

A kommunizmus alatt elrekriválva volt régi irodahelyiségünkben:

V., WURM-UTCA 1. SZ.

működésünket újból felvettük.

8114

Humus Részvénytársaság.

MEGJELENT!!!

SZILASSY ZOLTÁN
az OMGE igazgatója

szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1920. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” huszonhatodik évfolyama két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza, a második kötet, a szakközleményeket tartalmazza. A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára OMGE tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel **30 korona.**

Az összeg előre beküldendő!

Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában és a „Patria” könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése.)

A lóheremag állandóan nagy keresletnek örvend, a külföldi vételkedve sem csappant meg, sőt folytonosan emelkedik és vételmegbízásokat ad. Irányzata tartósan szilárd. A lucernamagból, amint a belföldi kereslet mutatja, alig van elegendő készletünk a szükséglet kielégítésére. A gazdák részéről rendkívül nagy az érdek-

lódés. Irányzata szilárd. A fehéheremagot a külföld nagyon keresi, ára emelkedő. A biborheremag iránt a külföld ismét mutat érdeklődést, ezért irányzata tartott. A búkköny keresett, ára folytonosan emelkedik. A mák ára is emelkedett.

Árak nyersáruért 100 kg.-ként a következők:

Lóheremag	7800-8600 K.
Lucernamag	6500-7300 "
Fehéheremag	9000-10500 "
Biborheremag	1000-1300 "
Mák	4800-5400 "
Lóbab	1100-1200 "
Ószi borsó	1100-1500 "
Szöszbúkköny	1150-1350 "
Tavaszi búkköny	1250-1400 "

Vágómarha.

(A Magyar Mezőgazdák Állattérkezesítő Részvénytársaságának heti jelentése.)

A mellékvásárnapok felhajtása a szokottnál kisebb volt, dacára ennek csak az elsőrendű marhák keltek el könnyen, míg a gyengébb minőségűek közül több eladatlan maradt. A február 12-iki fővásár felhajtása 440 drb volt. Az irányzat élénkebb, árak változatlanok. Az előmarha irányárak miatt csak gyengébb minőségű marhák kerülnek vásárra.

Budapesti vágómarhavásár.
1920. február 12.

Felhajtás összesen 485 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 178 darab magyar és tarka ökör, 208 darab magyar és tarka tehén, 49 drb magyar bika, — drb magyar bivaly és — drb rugott borjú.

Minőség szerinti: 4 darab elsőrendű hizott bika, 43 darab középmínőségű bika, 2 darab alárendelt minőségű bika; 12 drb elsőrendű hizott ökör, 156 drb középmínőségű ökör és 10 drb alárendelt minőségű ökör; — drb elsőrendű hizott tehén, 204 középmínőségű tehén, 4 drb alárendelt minőségű tehén.

Élénk irányzat mellett az árak változatlanok maradtak. Eladatlanul visszamaradt: 16 darab.

Következő árakat jegyezték, kilogrammonként élosúlyban

Bika jobbminőségű	39-40 K.
„ silányabb	32-38 "
Ökör jobbminőségű	39-40 "
„ közép	34-38 "
„ alárendelt minőségű	30-33 "
Tehén	30-40 "
Bivaly	—
Növendék	—
Kicsontozni való	20-27 "

Sertés.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének sertésbizalmi osztályának jelentése.)

A sertés piacon az irányzat tartósan szilárd, az árak folytonosan emelkednek. A sovány sertés ára: páronként 70-80 kg-os 65-68 K., 80-100 kg-os 68-72 K., 100-120 kg-os 72-75 K., 120-160 kg-os 75-78 K. Hizott sertés ára: páronként 180-200 kg-os 62-66 K., 200-240 kg-os 66-70 K., 240-260 kg-os 70-75 K., nehezebb 80 K. Hasított sertés ára kg.-ként 85-95 K., a szalonna ára kg.-ként 125 K.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1920. február 12.

Eladott: Árak: (drb-ként, kor.)

Jobb minőségű hátsó és esikő	18 drb	1600-20600
Könnyű kocsi (jukker)	174	10000-30000
Nehéz kocsi (hintós)	—	—
Igás kocsi (nehéz nyugati faj)	215	15000-60000
Igás kocsi (könnyű)	117	10000-19000
Alárendelt minőségű	214	3000-9800
Vágó	78	800-7555
Parasztlovak	—	—

Összesen — 816 drb.
Eladatlan maradt — 806 drb.
Felhajtott — 1622 drb.

Irányzat: élénk. Székessővárosi vágóra vásároltatott 53 darab. Vidéki vágóra vásároltatott 26 darab.

Bor.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének borértékesítő osztályának jelentése.)

A borpiac állandóan szilárd marad annak dacára, hogy kicsi a forgalom, mert a termelők visszatartják az árut. Új paraszborokért 16 K.-t és feljebb, nagyobb tételekért 18 K.-tól felfelé és óborokért 20 K.-tól kezdve fizetnek.

A szesz- és szeszestálüzlet.

A szeszüzletben gyér kínálat és nagy kereslet mellett a finomított szesz ára ismét drágult és 180-185 K.-ig adóval együtt kelt el. Törkölypálinkáért 175-185 koronát is fizettek. Borpiacban gyér a kínálat és kisebb tételek 180-190 K.-ért keltek el.

A szappanmizéria megszűnik,

mert méltányos díjazás ellenében bárkit megtanított garancia mellett, hogy háztartásában **lúg és szóda nélkül** miként főzhet **je és sok** szappant. Hozzávaló anyagok könnyen és olcsóan beszerezhetők. Eredményképen 1 kg. zsíradékból 3-6 kg. finom habzó szappant nyer, amit mosdószappannak is előnyösen használhat. **Nem kell tehát uszatron több szappant vásárolnia.** A kimerítő készítmény utasítás megrendelésre ajánva, utánvétellel azonnal megküldöm. Ajánlati díj és válaszlevegő okvetlen esztalandó. Fenti eredményért teljes garanciát nyújtok. **Várady** vegyeszeti laboratórium, Budapest, Rákóczi-ut 59/15. 8109

vadbőröket
minden mennyiségben, legmagasabb áron

VESZ TSUK MIKSA
szűcsmester és szörmenykereskedő

Budapest, VII., Király-utca 27. TELEFON.

MEGRONGÁLT VILLAMOSTELEPEK,
berendezések, gazdasági telefonok javításai és szerelését jutányosan, garancia mellett készíti:

HELLER VILMOS elektrotechnikai vállalata
BUDAPEST, VII., Jósika-utca 10. Telefon: József 130-64.
Szerelési anyagok állandóan raktáron. 7976

Pálinkafőző kis üstök
hűtőkészülékkel, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90 és 96 literesek, raktárról azonnal kaphatók:

TAKÁCS OSZKÁR, Budapest, Horn-Ede-utca 10.

TÁBLAÜVEG kertészeti és melegágyi célokra,
ORNAMENTÜVEG borus cementtartályok céljára

SCHWARZ A. és FIAL cégnél, Budapest (Üvegudvar), VI., Szerecsen-utca 25-27. 8112

Vágómarhákat, hizott sertéseket és vágójuhokat vásárol minden mennyiségben

Ökonómia Mezőgazdasági és Kereskedelmi R.-T. Budapest, V., Nádor-utca 24. Telefon: 5-77. Sörgöncim: Aníliá Budapest. 8113

STOCK-féle hatbarázdás MOTOREKE
vadászati motorral, 20 drb vas benzinhordóval **sürgősen eladó.** Sörgöny választ: Jakab mérnök, Budapest, Nagymező-utca 7. 8111

Minden gazdának nélkülözhetetlen a most megjelent

UTMUTATÓ
A BUDAPESTI ÁLLAMI
VETŐMAGVIZSGÁLÓ ÁLLOMÁS
IGÉNYBEVÉTELÉHEZ

AZ ÁLLOMÁS SZEMÉLYZETÉNEK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL KÖZLI:

Dr. DEGEN ÁRPÁD
EGYETEMI MAGÁN-TANÁR,
AZ ÁLLOMÁS FŐGAZGATÓJA

ÁRA BÉRMENTES KÜLDÉSEL 12 KORONA

Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében a „Patria” r.t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

D. PÁPAY

FÉLE, OLTÓANYAG ÉS SZÉRUMINTÉZET R.T. VI. TERÉZKÖRUT 51. TEL. 20-19

Védő és gyógyító anyagok és oltóanyagok LÉPFENE, SERTÉSORSZÁNC, NERCEGŐ ŰSZÖK, SERTÉSSEPTI-KAMIA (seriószev), MÉRIGYKÖR (peteestér), JÁRVÁNTOS ELVETÉLÉS, SERTÉSHIMLÓ, FERTŐZŐ TUDÓ-LOR, VÉRHAS, JUHHIMLÓ, TUBERKULÓZIS, BAROMFIKOLERA stb. ellen. 7949/1

Mindennemű
gazdasági gép
azonnal kapható.**DÉNES B.**
BETÉTI TÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 61.
Kérjen ajánlatot. 8076A Pilingéri Gazdaságnál, u. p. Abda, Győr m., eladásra kerül egy drb
„RÁBA“ benzinmotoros szántógép,
40 lóerős, kifogástalan üzemképes állapotban. Ugyanott egy két és fél éves
belga-muraközi mén
174 cm. magas, tüzdelt deresszürke, beltenyésztés elkerülése végett hidegvérű
fedezőménnel kicséréltetik. 8093**GÖZEKE**-résztetek mindenféle gyártmányú gézekhez készít és szállít precíz kivitelben acélfogaskerekeket, fémsapágyakat, tűzszekrényeket, ekevasakat stb. **SODRONYKÖTELEMET**
Eladó: 5-ös „KEMNA“
eke átalajturával. 8036**MERÉNYI ÉS NECHAY**
mezőgazdasági, ingatlanforgalmi és bizományi vállalata
Budapest, IX., Üllői-ut 11., II. em. 18.

Elvállalunk: földbirtokok, mindennemű mezőgazdasági termények, ugyszintén állatok és gazdasági felszerelések, valamint ingatlanok és háztelkek bizományban való eladását, vételét és közvetítését. Megbízható, pontos és valóban szak-szerű elintéztést biztosítunk.

Merényi Elemér okl. gazdasz. 8116 Nechay Jenő nyug. százasos.

Haszonbérleti hirdetmény.

A somogyvári uradalomhoz tartozó Pamuki gazdaság (vasutállomás Pamuk)

515 kat. hold kiterjedéssel,

1920. április 24-től 10 évre haszonbérbe adatik. Bármikor megtekinthető. Haszonbérleti ajánlatok 1920. április hó 1-ig alulírott intézőséghez adandók be.

8102 **Uradalmi intézőség, Somogyvár.****KÖNYVREVIZORI ÉS ADÓÜGYI IRODA**

BUDAPEST, II., Jégverem-utca 6. (Lánchídfelel.) Telefon 163-93.

Kiváló szakemberek közreműködésével vezeti:
dr. Faragó Sándor, a Pénzügyi Központ v. revizora.

Elvállalja:

mezőgazdasági üzemek, uradalmak, malmok, gyárak stb. könyvelésének és adminisztrációjának, ellenőrző szerveinek berendezését, rendbehozatalát és felülvizsgálását;

mérlegek készítését és revízióját;

adóügyekben szakvélemények nyújtását, adóvallomások készítését;

jelzálogkölcsönök elszámolásával (folyósításával, visszafizetésével) kapcsolatos teendők elvégzését stb.

Szakkérdésekben levélbeli megkeresésre is készséggel válaszolunk.

8121

„PÁTRIA” HETI ELŐJEGYZÉSI NAPTÁR 1920. ÉVRE (52 lezakítható lappal.
Ára példányonként 8 korona)

Kapható a „Pátria” r.t. könyvkiadó osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

LANGER LAJOS mérnökök műszaki és vállalati
SCHARF ERNŐ irodája, Budapest, VI., Podmaniczky-
utca 49. szám. Telefon 46-91.**Téglagyári**

szakmérnöki munkák. Állandó műszaki ellenőrzés és tanácsadás.

Gazdasági, vízi és egyéb

MALMOK,

takarmányfeldolgozótelepek, központi szeszfődétek szakmérnöki munkái.

Tűzbiztosításimérnöki szakmunkák. Előbecslések és elektromos re-
viziók. 7941

A fenti ipartelepekkel kapcsolatos villamos telepek és berendezések tervezése és szerelése. 80000

Gazdasági szekerekre,elsőrangú kivitelben, 1200 és 2000 kg.
hordképességgel, tavaszi szállítás mellett,
előjegyzéseket már most elfogad:Nemzetközi Kiviteli és Behozatali R.-T. központi irodája
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 7. sz.

Telefon: 53-69 és 53-70.

Sürgöny: Interexin.

HORVÁTH S. KÁROLY ÉS TÁRSA- mezőgazdasági cikkek beszerző és értékesítő vállalata, -
BUDAPEST, IV., KORONAHERCEG-UTCA 6., I. 1.

TELEFON: 154-07.

SZÁLLITUNK mindennemű gazdasági
eszközt és anyagot. ==**VESZÜNK** legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági
terményt, anyagot, élőállatot,
gazdasági produktumokat. 8107 **!! Ajánlatot kérünk !!****ROSETH GYULA** MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, V., KATONA-JÓZSEF-UTCA 41.Sürgőnycim:
ROZULA**VÁSÁROLÓK ÉS AJÁNLOK** napi áron mindenféle vetőmagyat és egyéb
gazdasági cikket. Mintázott ajánlatot kérek.Telefon:
83-06

9961

ZSÁKOK, PONYVÁK kölcsön és eladás. NAGEL ADOLF Szőlőkötöző fonalak.

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagyár és Kötészina
Budapest, V., Arany-János-u. 10.
Főirok: FIUME, ZAGREB, TRIEST, WIEN
Telefon: 35-32, 30-32, 104-40, 164-09, 117-79.

Érett komposzt(szemét-)trágya eladó.

A Székesfőváros pestszentlőrinci szeméttelapén igen nagy mennyiségű, különösen szőlők, de szántók trágyázására is alkalmas 4 éves érett komposzt(szemét-)trágya 100 métermázsás vagononként 500 (ötszáz) koronáért eladó. Ezen árban a felrakás és Pestszentlőrinc-Kavicsbánya, Soroksár vagy Soroksárpéteri állomásra való vontatási költség is belefoglaltatik. Megrendelésre a szállítást azonnal eszközöztetik. Vételár a megrendeléssel egyidejűleg befizetendő a Székesfőváros köztisztasági hivatalának pénztáránál (Budapest, VIII., Kun-u. 8.) postán vagy közvetlenül d. e. 9—1 óra között. A megrendelőlevelek akár a köztisztasági hivatalhoz, akár közvetlenül a szemétszállító és feldolgozóüzem üzemvezetőségéhez (Pestszentlőrinc) intézendők. Telefonon érdeklődni lehet a szeméttelap belső átemelőállomásán: József 6—82.

Ügynökök, viszonteladók kizárva!

8081

VESZÜNK

kalarábé-, édes paprika-, póré-, görögdinnye-, karóbab-, bokorbab-, vetőborsó-, takarmánytökmagot, asztali tengerit. :: :: ::

Ajánlatok, a minták és szállítható mennyiség megjelölésével „Jószág-igazgatóság 8115” alatt a kiadóhivatalhoz küldendők.

8115

Keresek

200—600 holdig terjedő birtokot felszereléssel és lakóházzal azonnal bérbé. Értesítést kérek
Staar Ottó, Lajosmizse.

8117

Tízezer darab kilitésre való fiatal ákácfa

elad: a Bikádi gazdaság, u. p. Gyöngy.

8068

5 darab angol telivér ló, 3 vemhes Kanca, 2 mén,

Rivoli után, „Pedigrees”, kitűnő tenyésztésű, eladó. Spataris, Budapest, VI., Sziget-utca 5.

8118

20.000 darab kétéves gyökeres Ripária Portális és 10.000 darab Ripária Portálisra ojtott gyökeres vészszőre kérek ajánlatot „Szőlőbirtokos” jellegre Tenzer Gyula hirdetőjébe, Budapest, Szervita-tér 8.

8120

KÖZÉPBIRTOKOT

keresek hasznosítható terményföldet ellenében, vagy feles művelésre felszerelés nélkül, avagy harmados művelésre felszereléssel átvénnék 1000—1500 holdas birtokot. Instruációért készpénzzel fizetek, vagy azt ingatlanmal biztosítom: és kamatot fizetek érte. — Okleveles gazda vagyok. — Cim: Budapest, főpostafiók 158.

8088

Minden gazda szerezz be KOVÁCSY BÉLA szerkesztésében megjelent

TÖBBTERMELÉS A MEZŐGAZDASÁGBAN

elmű művet, mely Magyarország kiváló szakíróinak közreműködésével jelent meg.

Ezen nagyszerűen megírt és összeállított munka mindenkit kell, hogy érdekkeljen. Új eszméket tartalmaz és utbaigazítja az érdeklődő a legfrissebb tudományokra nézve. — Főbb fejezetekből idézzük a következőket: Talajművelés. Trágyázás. Növénytermelés. Irtás: Kerpály Kálmán. — Szőlő- és szőlőtermelés. Irtás: Dr. Sigmund Elek. — Növénynevelés és vetőmagtermelés. Irtás: Grabner Emil. — Gyógynövénytermelés. Irtás: Péter Béla. — A mezőgazdasági gépek. Irtás: Ifj. Spornon Pál. — Husztermelés és hasznosítása. Irtás: Kovács Béla. — Szarvasmarhatenyésztés. Irtás: Ujhelyi Imre. — Tenyésztés. Irtás: Kovács Imre. — Baromfi-tenyésztés. Háznyíllyenyésztés. Irtás: Winkler János stb.

Ára bérmentes küldéssel 38 K. Megrendelhető az összes előzetes beiktatás ellenében a „Patria” r.-t. gazd. szakkiroviroskedőszében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A felsőbögárdi gazdaságban tenyészbiák, fiatal, telivér eladó: fiatal, telivér szimmentáli szimmentáli tehénok, W. D. 55-ös motoreke, teljesen jókarban, nagyobb mennyiségű ócska vas. Előjegyzéseket elfogadok nemesvérű, teljesen behajtott luxuszfogatokra, tenyészbiákra és tenyészkanokra. Bővebbet: MARTENS CAESAR bérgazdasága, Felsőbögárd-pta, u. p. Enying, Veszprém megye.

8046

Meghívó.

A Magyar Burgonyaipar Részvénytársaság részvényeseinek a Magyar Agrár- és Járulékbank r.-t. üléstermében, Budapest, V., Nádor-utca 16. sz. alatt 1920. évi március hó 5. napján, déli 1 órakor megtartandó

IV. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentésének, a mérlegnek és a felügyelőbizottság jelentésének előterjesztése az 1918/19. üzletévről.
2. A mérleg megállapítása.
3. A felügyelőbizottság jelentése.
4. Indítványok és határozathozatal a tiszta nyereség és az abból az alapszabályszerűleg felhasználandó összeg felül fennmaradó rész hovatfordítása, az igazgatóság, a régebajtőbizottság és a felügyelőbizottság jutalékának, illetőleg tiszteletdíjának megállapítása tárgyában.
5. A felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére.
6. Felügyelőbizottság választása.

A t. Részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, kötelesek részvényeiket a még le nem járt szevényekkel együtt legkésőbb nyolc nappal a közgyűlés előtt, tehát 1920. évi február hó 26-án déli 1 óráig a Magyar Agrár- és Járulékbank r.-t. főpénztáránál, Budapest, V., Nádor-utca 16., letenni.

Budapest, 1920. február hó 12.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla 1919. szeptember hó 30-án.

VAGYON: Gyártelek 13,955,34 K, Épületek 197,016,15 K, Gyári berendezés 88,297,03 K, Vasút 102,747,25 K, Kálmán-majori ingatlan 600,000—K, Kálmán-majori felszerelés 881,184,43 K, Értékpapír 227,867,60 K, Lettár 18,110,91 K, Adóssok 1,045,884,33 K, Összesen: 3,225,043,04 K.

TEHER: Részvénytőke 800,000—K, Tartalékalkap 44,599,90 K, Rendkívüli tartalékalkap 100,000—K, Adó tartalékalkap 100,000—K, Salát ingatlanainkat terh. jelz. kölcsön 282,512,92 K, Tűzkár és lettár: készlet helyreállítási számla 824,044,52 K, Hitelezők 491,228,97 K, Átmeneti tételek 461,464,03 K, Fel nem vett osztalék 20,000—K, Nyereségátthozat 64,877,05 K, Tiszta nyereség 136,317,56 K, Összesen: 3,325,043,04 K.

Üzleteredmény-számla 1919. szeptember hó 30-án.

VESZTESÉG: Tiszti fizetés 20,350—K, Kamat 7,549,56 K, Általános költségek 204,989,77 K, Nyereségátthozat 1918. évről 64,877,05 K, Nyereség 1919. évben 136,317,56 K, Összesen 444,083,94 K.

NYERESÉG: Nyereségátthozat 1918. évről 64,877,05 K, Üzemi haszon 379,186,89 K, Összesen: 444,083,94 K.

8123

Az igazgatóság.
A felügyelőbizottság.

GAZDASÁGI BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

BIBÓ KÁLMÁN

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 14. TELEFON: 107-23, 131-60.

Fiók: ENYING, SZILASBALHÁS, DEVEGSEK.

Szállítok mindenféle

gazdasági eszközt és anyagot.

Termékek, mindenféle magvak, takarmány és élő-állatok vétele és eladása.

8078

Eladás

Most jelent meg új (6-ik) bővített kiadásban:

HÁZINYUL-TENYÉSZTÉS ÉS ÉRTÉKESÍTÉS

Irtá: ANDRÁSSOVICH GÉZA.

Sok eredeti fényképfelvételei. Bőrmentes kiadásai 14 korona.

Kapható a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

A 38 év óta fennálló

FISCHER J. cég

ZSÁK- és PONYVA-gyára, Budapest, V., Rádor-utca 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzői forrásainak.

Szalmaszák, fejpárna, ponyvakölcsönzés!

8097

Karbid

asztali, függő-, kézi- és istálló-karbidlámpák és hozzátaló karbid gyári áron kapható

Lakos és Székely gépgyár, Budapest, VI., Béke-tér 3.

OLVASSA

a Köztelek Olvasó Könyvtárát. Kapható a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Vétel

Megvesszük Cserháti: Nővénytermelésének mindkét kötetét. Vegyvizsgáló állomás, Szeged. 2688

Vennék 8-10 dbt. Berkehilli és Jorkshiri sivatagi 5-6 hónapos fajta szarvasnyalak. Továbbá Budapest környékén 15-20 hold homokszőlőt, esetleg hasznosított, amelyben 15-20 hold jó arban levő ezüst is van. Áránálattól kezdve kérék. Vörösmarty Gyula, Sárospatak. 1360

Mezőgazdasági orvosi magvakat, takarmányrepi és más és más Sándor Imre magkereskedő, Szekesfehervár. 1309

Cserháti: Nővényttermelés két kötetét megveszem. Ajánlatot az eladásról feltüntetésével a kiadóba kérek. "Cserháti" jel alatt.

Veszprém vagy Zala vármegyében kibirtok 100 holdig utlakal keresetek. Kérvelekkel jól járjak. Cim: Székely Lajos, Budapest, V., József-tér 14., IV/3. 1935

Mikura aranyas gyökere más, először leírására alkalmas cserjés növény székelygumó székelygumó körüli előkerítés leírására. Ajánlatot kérem. Komlós János, Dörnyösi, u. p. Zomba, Tolna m. címre küldje. Ugyanott néhány száz darab titulat valós nemességű székelygumó is székelygumó. 1935

MONORI MAG-KERESKEDÉS

BUDAPEST, IV., KOSSUTH-LAJOS-U. 3.

AJÁNL:

saját tenyésztésű, elsőrendű fajtisza, magas csiraképességű

TAKARMÁNYRÉPAMAGOT, KIFEJTŐ- és VELOBORSÓT, valamint mindennemű **KONYHAKERTI és VIRÁGMAGVAKAT.**

LEGMAGASABB ÁRON VÁSÁROL: LÓHERE-, LUCERNA-, BALTACIM- és egyéb GAZDASÁGI MAGVAKAT.

Érdeklődőknek nagy, képes **ÁRJEGYZÉKÜNKET INGYEN és BÉRMENTVE** küldjük.

Sürgőnycim: **GRANÁRIUM Budapest**

TELEFON: 66-54.

Sertést, szarvasmarhát, kukoricát, burgonyát

legelőnyösebben értékesít **WÉBER FERENC** hentes-mester, Kispeszt, Eggert-utca 67. 8091

"RAPID" elektrotechnikai és műszaki vállalat, BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 38. SZÁM.

Elvállalja önálló elektromos telepek készítését, városok, közszékek, maltnak, gazdaságok, kastélyok stb. részére, akkumulátortelemek berendezését, galvanizáló berendezéseket és minden néven nevezendő elektromos szerelési munkákat. Állandó nagy raktár elektrotechnikai és műszaki anyagokban. Műszaki és mérnöki iroda. Kiváratra költségvetéssel és mérnöki tanácsal díjmentesen szolgálunk. **Állandó motorvétel a legmagasabb napi áron.** 8105

Vetőmagvakat, kendert, lent, cirokszakált, rézgálicot és mindenféle mezőgazdasági terményt vesz és elad a Magyar Klárbírók Szövetsége, Budapest, VI., Ardrásy-ut 11. Telefon: 167-30. 8123

Földbérletek kiadása. Budapest közelében 290 holdas, egy 545 holdas és egy 4000 holdas 3 szobás kastélyos bérlet kiadó. Dunántúl egy 284 holdas és egy 515 holdas bérlet azonnal kiadó.

Birtokeladás. Budapest mellett 378 holdas birtok épületekkel 880 ezer koronáért. Nógrádban 560 holdas, Nógrád közelében 512 holdas birtok eladó. Csak igazí vertők és bérloknek **PÁRIA adásvételi iroda,** Budapest, VII. ker., Abonyi-utca 19., villa, ajtó 2. sz. Levélben felvilágosítás csakis list vagy írtábilus előzetes bekldeése ellenében eszközöltek. 8119

A VETEMÉNYES KERT

Gyakorlati tanácsadó kisebb konyhakertek művelésére

Irtá: **Dr. BERNÁTSKY JENŐ.**

88 szövegképpel. Bőrmentes kiadásai 15 korona.

Megrendelésnél ezen összeg előre beküldendő a "PÁRIA" r.-t. könyvkereskedésnek, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

Gőzeke-bérszántást és rigolirozást vállal

25 HP. Fowler-géppel **GRÜNER MIKSA,** BUDAPEST, II. ker., Zsigmond-utca 24., II. emelet, ajtó 2. 8085

Jármosökröket, elad észöket, teheneket és tinéket

Vágómarhákat, vásárol juhokat, levágásra és tartásra

Faragó Adolf szarvasmarha- és juhbizományos, Budapest, VII., Aréna-ut 11. Telefon: József 42-86. 7987

Az **elekpuzsai gazdaság** (vasutállomás Alma-mellék, posta Muzsgó, Somogy megye) törzsjuhászatiából **eladásra kerül: 19 darab 1 éves és 10 db tiszta és 10 db tiszta verben nevelt MERINO x PRECOCE 1 éves KOS.** Átvehető május hóban. 8056

FEHÉR DARABOS MESZET, RÉZGÁLICOT, KÉNPORT

szállít:

Mezőgazdasági Ipari Vállalat, Budapest, VIII. ker., József-körut 49. sz. 8071

Tavaszi bérszántást vállal

Szolinszky Jenő 7099

mérnök, bérszántó-vállalata

Budapest, VII., Banjanich-utca 46.

GAZDASÁGI SZÁMVITELI KÖNYVEK ÉS NYOMTATVANYOKBÓL

állandó nagy raktár tart a

"Patria" irod. váll. és nyomdai r.-t., Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Árjegyzék ingyen

Szőlősgazdák figyelmébe!!!

Most jelent meg

Bernátsky Jenő:

Szőlőművelés

című kiadó könyve.

Ez a könyv a szőlőművelés minden gyakorlati fogásával megismereti a gazdákat. Egyszerű nyelvezettel van megírva, úgy hogy minden értő olvasni tudó ember megérti.

Az Athenaeum kiadása.

Ára 10% felárral 17 korona 60 fillér.

Az ár előzetes bekldeése ellenében szállítja a Magyar Könyvterjesztő Vállalat, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7., III.

205159. szám. **Magyar államvasutak Igazgatóság.**

G. U. 1919.

Pályázati hirdetmény.

A magyar államvasutak igazgatósága **repcelőj, lenmagolaj és olvasztott fagygy** azonnali szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ajánlat teltet mindhárom anyagra e legkisebb mennyiségtől a rendelkezésre álló legnagyobb mennyiségig.

Ajánlatok benyújtási határideje **1920. február 17-én déli 12 óra.**

Részletes tudnivalókat tartalmaz az igazgatóságunk, mindkét budapesti, szombathelyi, miskolci és szegedi üzletvezetőségünk anyag- és leltárbeszerzési osztályában díjtalanul beszerezhető ajánlati felhívás.

A magyar államvasutak igazgatósága. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

Mindenféle szekerek és kétkerekű kordék kerülnek eladásra **SZEGEDEN** a Duna-Tiszaközi Kereskedelmi R.-Társaságnál.

TELEFON 17-15.

Szekerek és kordék kisebb mennyiségben a részvénytársaság kirendeltjeinél **Budapestben,** a Tattersallban (Keleti pályaudvarral szemben) is kaphatók. 8101

MOST JELENT MEG: Cselkó István: Takarmányozást

című művének **második javított kiadása.** Szerző a takarmányok leírását, a takarmány tápértékére befolyást gyakorló tényezőket, a takarmányok előkészítését stb. tárgyalja. Ára bőrmentes kiadásai 120 K, kötve 74 K. Kapható a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

KISZ...

Földbir...

Bető...

Szőlőhöz...

Az ország...

Főgépész...

Gépész...

Kertész...

Benzinm...

Kertész...

Botosispánt...

Gőzekék,

ASTRA GÁZEKÉK, LAKÓKOSCIK, SODRONYKÖTELEK,
azonnal szállíthatók.
MAGYAR ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRŐGYŰKÖSÉGE
BUDAPEST, VILMOS-CSÁSZÁR-UT 32.

Bérszántást

vállalunk nagy teljesítményű
CASE magajáró gőzekével

egyik kiváló szerelőnk Kezelése alatt.

Hahn Arthur és Társai
Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 52/B.

12-17 HP. nyersolajmotorekét,
répavágót, kézidarálót,
kukoricamerzsolót, igásekét

stb., raktárról azonnal előnyös árban szállít.

A MAGYAR ORSZÁGOS BANK R.-T. GÉPOSZTÁLYA
BUDAPEST, IV., Muzeum-körút 41. sz.
Telefon: József 70-21. • Sürgőnycim: CISTERNA.

LŐSZERSZÁM IGÁS és JUKKER
nagy raktára,
bőrhől és leveledehből.
Ára 600-900 K.-ig.

GÁL MIHÁLY szijgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött)

MUSCATE, BETCKE & Comp. GYÁRAI

prompt szállításra ajánlanak

fűkaszalókat, répavágókat, szecskavágókat, kapálókat,
motor- és gőzcséplőket, aratógépeket és trágyaszórókat.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELET: H. DESSAU & Co., COPENHAGEN BUDAPESTI FIÓKJA V. NÁGOR-UTCA 28. SZ.

DISTOL

BIZTOSAN HATÓ SZER

A MÉTÉLYKÓRELEGEN

Dr. MAREK JÓZSEF állatorvos főiskolai ny. r. tanár kísérletes vizsgálatai szerint.

Készíti: „CHINOIN“ GYÓGYSZER- ÉS
VEGYÉSZETI TERMEKEK GYARA R.-T.
(Dr. Kereszty és Dr. Wolf)

UJPEST, Tó-utca 1.

Közelebbi felvilágosítással és használati utasítással a gyár szívesen szolgál.

Gőzekébérszántást

1920. tavaszra, szén szerzésével, eredeti
Rowler-féle gőzekkel elvállal

WOLFF ERNŐ bérszántó-vállalkozó

BUDAPEST-KELENFÖLD, II. sz. postahivatal.

GYÜMÖLCSFAOJTVÁNYOKAT,

diszfákat, cserjéket, utak szegélyezésére ákác- és eperfákat
bármely mennyiségben szállít, árjegyzéket kívánatra bérmentre küld.

Unghváry László r.-t. faiskolája, Cegléd.

Vasuti szállítás engedélyezve! 8055 Visz. utóladóknak árendámény!

VESZÜNK

használt

NYERSOLAJMOTOROKAT

Ajándékok a gyári szám megjelölésével

WONANKA részvénytársasághoz

BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 76. intézendők.

FOKOZZUK GAZDASÁGAINK JÖVEDELMÉT!

Telefon: 97-62 „IRUS-MŰVEK“ MAGY. KÖZPONTI MŰSZAKI IRODA BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-U. 21. Sürgőnycim: IRUSMŰVEK.

Specialitásként szállít azonnal: LEGJOBBAN BEVÁLT SZAB.

„IRUS“ DARÁLÓKAT ÉS MALOMBERENDEZÉSEKET

az összes gazdasági magvak, szálás és rostos termények feldolgozására.
Bárki által kezelhető, kevés helyszükséglet, bármely épületben felállítható.

Különleges DARÁL, ÓRÖL, CSIRÁTLANÍT, HÁNTOL.
Kivétel:

Speciális gépeink részére tekintélyes jövedelmet biztosítanak.
Legmesszebbmenő jóállítás.

Elsőrendű referenciák. Képes árjegyzék, költségvetés ingyen és bérmentve.

FOKOZZUK GAZDASÁGAINK JÖVEDELMÉT!

„PÁTRIA“ kereskedelmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelők)